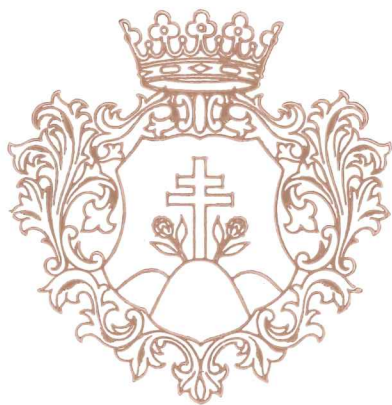

Jászfényszaru

JÁSZFÉNYSZARU

A legrégebbi időktől napjainkig

Jászfényszaru Város Önkormányzata

1994

Főszerkesztő:
LANTOS PÉTER
történelem tanár

2. átdolgozott kiadás

Felelős kiadó:
Győriné Dr. Czeglédi Márta
polgármester

Szerkesztette:
Sugár Istvánné

Közreműködött:
Nádudvari László

Fotók:
Tamus Angéla

Jászfényszaru történeti kronológiáját összeállította **Kiss József** (1924–1989),
kiegészítette **Sugár Istvánné**.

Az „Egyházi élet” című fejezetet **Litkei Antal** c. prépost írta.
Megjelent: 1994. június 11-én 300 példányban. Ára 200,— Ft.

Nyomdai munkák: VERZÁL-PRINT Kft. Jászberény. Táskaszám: 1039
Felelős vezető: **Purda József**

Jászfényszaru a Jászság észak-nyugati szélén Pest és Heves megyével határosan Zsámbok – Boldog – Hatvan – Csány – Jászágó – Pusztamonostor – Szentlőrincváta – Tóalmás községek között, a Zagyva és a Galga torkolata fölött 2 kilométerre a balparton terül el 13 188 katasztrális hold területen.

Homokos, fővényes részein (Kozma Part, Csont-halom, Sós tó) az ásatások avar és honfoglaláskori leleteket hoztak felszínre. Az előbbieket a Kis árok mentéről kerültek elő, amely a Csörsz árok kistestvére, s amelyre 1702-ben a templom is épült. A honfoglalás után e vidék belső gyepterület volt, amire a Zagyva és a Galga kiterjedt árterülete tette alkalmassá.

A betelepített jászok eleinte félnomád életet éltek, települési formájuk a „mozgó szállás” volt. Ők az élő és vadvizek közötti fővényeken, homokpadokon építették meg a téli szállásul szolgáló első falvaikat. Előbb a jobb minőségű földeken kezdődött a falvak alapítása, s mivel a jászfényszarui földek minősége a jobb jász területek értékének csak 60–70 százalékát érte el – talaja miatt – a későbbi települő jász falvak közé tartozik.

Nevét több módon magyarázták. Bedekovich Lőrinc a 18. század végén így ír Fényszaruról:

„Nevezetéről némellyek úgy vélekednek, hogy régente a Lehel Kürtje, mely most Jászberényben tartatik, itt találtatván attul hivatott fényes szarunak, rövidítve Fényszarunak, de inkább a fővény szarurul, mivel homokos helyen és mintegy a Jászságnak szarván áll, vette nevezetét . . .”

A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETE

Alapítástól a 17. század végéig

Jászfényszaru története a hazánkba betelepített jászok történelmének egy része. IV. Béla királyunk a tatárjárás után telepítette le őket a lakosság nélkülivé vált Zagyva folyó völgyébe.

Szokásaikat továbbra is megtartották, jobbágysorba pedig nem kerültek, mert a királynak nyújtandó katonai szolgáltatásaik fejében kiváltságban részesültek. E kiváltság nem személyekre szólt, hanem a birtokolt terület lakosaira. A keresztény hit felvételére azonban őket is kötelezték.

Jászfényszaru község nevének első okleveles említése Zsigmond király 1433. augusztus 14-én Budán kelt oklevelében található. Zsigmond a levélben „Lukács fevenszarui kapitánynak meghagyta, hogy a falut (Szentandrás) az egri káptalan birtokába azonnal bocsássa vissza”, mit előzőleg erőszakkal foglaltak el. A panasz oka az, hogy a fényszaruiak „szántottak, vetettek, használják ingyen, sőt azon magoknak új lakóházakat is kezdek építeni.”

A község nevének okleveles említése később megsokasodik. Mátyáséban Fewenszarw, II. Lászlóéban Fewenszaru, Főszaru, míg a „jász” előtaggal összekapcsolva Jász-Fényszaru a helyi parókia 1692–1710-es anyakönyvében található.

A történelem viharai a Jászságot sem kímélték. Különösen a török dúlásokat sínylette meg. A Jász-terület volt a felvonulási területük az 1552-es és 1596-os Eger elleni támadáshoz is. Portyázásaik során a területet felélték, feldúlták. 1557-ben Veli szandzsákbég seregének köszönhette a község a pusztulást.

A lakosság töredéke a Zagyva-Galga mocsaraiban húzódott meg, mások a szentandrási területre költöztek át, a zömük azonban északra, Palócföldre, Fülek környékére menekült el. A hódoltsági terület északra húzódása után nyílt csak alkalom a visszatelepedésre, az újra-telepítésre.

1631-től már ismét lakott és a szomszédos községektől követelik vissza a 75 éve elmenekültek unokái az elbitorolt fényszarui földeket, határterületeket.

A török uralomtól 1690-ben szabadult meg a község és lakossága. Azt hitték, fellélegezhetnek. Tévedtek.

A 18. század első felében

1702-ben a pénzgondokkal küszködő I. Lipót a Jász-Kunságot 50 ezer rajnai forintért a Német Lovagrend zálogába adta, így addigi kiváltságaik odavesztek, jobbágysorba süllyedtek. Az elkeseredés határtalan volt, s a következő évben meginduló Rákóczi-szabadságharc fő támaszaivá lettek, hiszen a nagyfejedelem elismerte régi kiváltság jogaikat. Fényszaru 139 férfi lakosa

szolgált a kuruc táborban. Számukra a győzelem a szabadságot, az elbukás a szolgaságot jelentette. Öten csatában veszítették életüket, szökevény a nehéz időkben sem akadt közöttük, de ez a végső győzelemhez nem volt elegendő. A majtényi síkon nemcsak népünk történelmének egy dicső fejezete zárult le, de a jászok reményei is porba hullottak. 1711 után újra jobbágysors várt rájuk. A homokos föld sovány termése és a jobbágyi terhek súlyosan csökkentették a lakosság életszínvonalát. A túlnépeseedés is gondként jelentkezett, így egyre több család hagyta el a községet, keresett jobb megélhetést a kiskunsági pusztákon.

A jegyzőkönyvek tanúsága szerint Jászfényszaruról 1737 óta „Kullogtak erre a vidékre, s kunyhócskáikat a Szeged-budai fő országút mellékre építették, hogy egy postaház közelében nagyobb biztonságban érezzék magukat.” 1742-ben Almássy János lett a jász-kapitány, aki felfigyelt az elhagyott, de termékeny kiskunfélegyházi pusztára, s körlevélben szólította fel a jász községek lakóit, hogy előnyös feltételek mellett telepítsék be a vidéket. Így indultak el a jász családok – közülük legtöbben Fényszaruból – a Kiskunságba.

A kitelepülők megosztottak az itthonmaradottakkal a közös dolgaikon. Így például magukkal vitték az 1702-ben épült templom tőzharangját is. Az itthonmaradók pedig éltek tovább dolgozva, szorgos életüket, de egy pillanatra sem nyugodtak bele kiváltságaik elvesztésébe. Annak visszaszerzésére 1745-ben került sor. Igaz, nagy árat fizettek érte: maguk váltották ki magukat mind a kunok, mind a jászok.

Jászfényszaru területe 12 581 katasztrális hold volt, melynek megváltási ára 9000 forintot tett ki, s az ugyancsak általuk megváltott Kara pusztáé fele 4766 katasztrális holdért 4000 forintot kértek. Így az a furcsa helyzet állott elő, hogy a lakosság földjének 27,5 százaléka 80 kilométerre volt a községtől. De égető szükségük volt Kara pusztára is, hiszen ez adta a rideg állattenyésztés legelőterületét. A község lakói közül ki-ki anyagi helyzete szerint igényelt megváltási földet. Összesen 157 család élt ezzel a lehetőséggel, amely után „Kinek-kinek földje, háza, portája és Kara pusztában való jussa elismertetett.” Ezek a földet váltó lakosok lettek a redemptusok.

Nyilvántartásukra a liber fundi, a mai telekkönyv őse szolgált. Az itt feltüntetett családnevek közül ma is megtaláljuk a Birinyi, Cziglédi, Ésiás, Folyó, Genge, Karis, Krizsány, Maróti Palla, Rubint, Russay, Tancsikó, Timos, Tusor-t. A község lakói-

nak egy része gyenge anyagi helyzete miatt nem tudott földet váltani, tehát irredeemptus lett, s jogi hátrányba kerültek, mivel állataik számarányában fizetni voltak kötelesek, és a községi tanácsosok sorába sem lehetett őket beválasztani.

A redemptusok között viszont jogi egyenlőség volt, a vezetés többnyire demokratikusnak tekinthető. Ügyeltek arra is, hogy túlzottan nagy anyagi különbség ne jöhessen létre. Például a község vezetői döntöttek arról, hogy az esetenként eladandó föld kinek a tulajdonába kerülhet.

1750–1800 között

A község

1745-ben 134 házban (43 db I., 68 db II. és 23 db III. osztályú) 157 család lakott, azaz sokan házközösségben éltek. Az építkezés azonban felgyorsult: 1766-ban 261, 1787-ben 363, 1801-ben 453 ház állt már.

Az eredetileg halmaz települést II. József rendelete nyomán a községrendezési előírásoknak megfelelően utcákba kellett rendezni. Nem volt könnyű feladat, mert a házak hol arccal, hol háttal néztek össze. Így olykor girbe-görbe utcák sikeredtek belőlük (Bacsó Béla, Széchenyi, Nyár) vagy éppen zsákutcák (Bacsó Béla és Huszár).

A gondot tovább növelte a belső területen lévő apró tavak sokasága (Boros tó, Krizsán tó). Ekkor történt meg az apró tavak feltöltése, a nagyobbak összeszorítása a kertek alatt.

Földművelés

A redemptió után a föld községi elosztású tulajdonban volt és használatra lett felosztva a családok között a megváltás árán. Eleinte évente újra osztották. Ez kötött gazdálkodást jelentett, a község vezetése határozta meg, mely táblára mit vehetnek. E bíró irányította gazdálkodás keretei hamar kinőtték magukat, mert a redemptus gazdák saját földre vágytak, önállósítani igyekeztek magukat. Azt kérték, hogy „örökös esztendőre osztasson föld, hogy akinek módja volna, trágyázhasson”. A kérés megalapozott, teljesítése indokolt volt, hát meg is valósult.

A község életében nagy változások következtek be: egyrészt a trágyázás rendszeressé vált, ami a nyomásos gazdálkodás felszámolását, a vetésforgó kialakítását tette lehetővé. Másrészt: engedte a földmagántulajdont megteremtődni, ami a következő

évtizedekben a jászfényszaru tanyák megjelenését vonta maga után. E külső földekre eleinte ólat, istállót építettek, és csak legények, férfiak aludtak kint, később nyári lakás épült, ahol a család kint tölthette a dolgoz napokat, majd bekövetkezett a teljes kiköltözés. A községi ház pedig megmaradt a család valamely tagjának tulajdonában.

Állattenyésztés

Jászfényszaru lakóinak jövedelme még a redemptió után is jelentős mértékben az állattenyésztéstől függött. Az állatállomány egy része továbbra is a községben maradt, a közös földön élt. Főleg sertés, juh, tehén, ökör, ló alkotta azt. A jószág döntő többsége Kara pusztán volt található. Az 1766-os összeírás 261 család tulajdonában 865 ökröt, 1098 tehenet, 449 lovat, 1614 juhot, 358 sertést és 14 méhkast talált. A külső birtok – Kara pusztá – igen jó feltételeket biztosított a rideg állattartáshoz. A terület nagysága lehetővé tette bérlegeltetés vállalását is, ami a község kasszáját gyarapította. A pusztán a község által felfogadott csikósok és pásztorok éltek bojtárjaikkal együtt, meg a Kara kocsmá bérleje családotól. A község elöljárói és a gazdák alkalmanként látogatást, ellenőrzést tettek csupán.

Az állattartásban igen nagy veszélyt jelentett az ismétlődő marhavész. Különösen az 1786-os és az 1793-as volt nagyméretű, ami arra sarkallta a község vezetőit, hogy állatorvosi vizsgálatot is kapjon a jószág. Fontos volt az állategészség megóvása, hiszen így a tenyészállatok nem kapták meg a betegséget (6 bika, 1 csődör, 6 kan).

Árenda, kereskedelem, ipar

A község jövedelmének egy részét az árenda tette ki. A Zagyva, a Galga és a kistavak csíkban, halban gazdagok voltak, s „a halászó és csikászó víz árendába megy, e mesterséget engedély nélkül úzni szabad nem lészen” – mondta ki a tanács. Kocsmá is volt bőven: községben, alvégben, homokon, Kara pusztán, sőt Menyhárt József lakásának pincéjében is. Igen kapós volt a mézarszék árenda is. A bérlő szorgalmával, becsületes munkájával meggazdagodhatott. Ha azonban család utat választott a haszonszerzésre, a községi esküdtek leleplezték azt és rövid úton megváltak tőle, mint 1791-ben Kalocsai Imrétől.

Fontos szerepet töltött be a Zagyván épült vízi malom is a lakosság életében. A molnár jövedelmét a tanács határozta meg:

„a vámból minden negyedik mérő a molnáré, de ebből tartozik kifizetni a legényt.”

1751-ben Alexius Márton görög kereskedő nyitott boltot a községben. A mesteremberek között kovácsok, asztalosok, kőművesek, szabók voltak fellelhetők, de csak községi szükségletre termeltek, külső piacra nem.

Iskola

Az 1700-as évek elejétől működött iskola Fényszarun. Eleinte a kántor kötelessége volt a tanítás és tanítványonként kapta fizetését a szülőktől, illetve „a szegények helyett a község ad”, olvashatjuk. 1793-ban az első osztályos lányokat Promer János, a második és harmadik osztály fiúit pedig Mészáros Pál tanítja. De Promer János Tokajba költözött, s „az alsóbb gyerekek és leánykák mellé Gonda Pál harangozó rendeltetett ki”. Ezidőben a 6–8 éves apróságok maguk fűtötték a termet és takarították is, tanítói lakásként pedig egy kis kamrácska szolgált.

Útban a várossá válás felé

Az 1880-as évek elején folytatódott a földmagántulajdon megszilárdítása, gyarapítása. A tehetősebbek a szántójuk melletti vizenyős területek megvásárlásával növelték földjeiket. Megkezdődött a homokos földek hasznosítása, főleg fásítással. Epreskertet létesítettek, ami a selyemhernyó tenyésztést tette lehetővé. Az Őszőlő körül diófákat telepítettek, és új telepítés nyomán született meg az Újszőlő.

Eközben az iparral foglalkozó mesterek száma is erősen megnövekedett. 1815-ben mintegy 50 iparos élt már a községben, akik ez év október 11-én nyújtották be kérelmüket egy vegyes céh megalapítása ügyében.

1817. február 21-én „a fényszarui mester emberek részére a kívánt czéhbeli Privilégium” kihirdettetett. Az első évek tapasztalatai megmutatták, hogy 12 mesterséget és 50 céh-tagot egy vezetőség megfelelően irányítani nem tud. Így 28 hónapi működés után „A Mester Emberek abban állapodtak meg, hogy egy privilégium mellett 3 különös társaságot formálnak.”

A gazdálkodásban beálló változások, az iparosodás felgyorsulása, a városodás felé mutató tényezők voltak. Hogy a község mezővárossá lehessen, tovább kellett lépni. Végérvényesen rendezték a belső telkek dolgait, felszámolták a zsákutcákat, szabá-

lyozták az építkezéseket, megszüntették a lakásközösségeket. 1817-ben az elavult fahíd kőhíd váltotta fel a Zagyván.

1824-ben a község vezetőit egy nagyobb építkezés terve foglalkoztatta. „Jászfényszaru közönsége a most fennálló Tanácsi ház helyett egészen újat kíván felállíttatni”. 1827-ben a Tanács jelenthette a kerületnek: „Az új Tanács Házának felépítése előmozdított, számadás szerint 7621 forint 22 garasba került.”

A vízellátást is javították, új kőkút épült. 1829-ben a község vezetői megtették a kezdeményező lépéseket a mezővárossá válás érdekében. Két évig húzódott a dolog, míg 1831. szeptember 20-án megtörtént a mezővárossá nyilvánítás ünnepélyes kihirdetése és egy heti vásár tartására az engedély megadása. Jelentős lépés volt ez előre, de kisebb a tervezettnél. Az országos vásártartási jog megszerzése tovább várattott magára, s csak 1845 végén olvashatjuk: „Jászfényszaru mezőváros kebelében évenként négyszer tartandó országos és barom vásárok a városi szabadsalom legfőbb helyén megadattak.”

Forradalomtól a jász-kiváltság megszűnéséig

1848 eseményeiből Jászfényszaru sem maradt ki. A mezőváros 152 férfilakója közül 90 vált önkéntessé, akik a fellázadt szerbek ellen július 11-én Versecnél győzedelmeskedtek is. 1848 végén Fényszarun szállásolták el a Lehel huszárezred 4. századát és egy honvédszászlóaljat, ami tetemes kiadást jelentett a lakosságnak. A dicsőséges tavaszi hadjárat hatvani csatájában Aulich serege innen vonult föl. A cári seregek betörése megpecsételte a szabadságharc sorsát. A fényszaruiak utolsó harca (24 emberrel és 16 lóval) a Perczel Mór vezetésével megvívott turrai lovascsata volt, melyben győzött a túlerő és a Jászság elveszett.

Közben Kara puszta helyzete is megváltozott. 1854-ig 691 lakos települt ki Karára a két jász helységről. Ez azt jelentette, hogy 1860-ban a két – Kara és Jenő – pusztából Jászkarajenő község létesült, ahová kitelepülésre Jászfényszaruról 300 család jelentkezett. A puszta elvesztése és a községi közös legelők csökkenése az állatállomány nagyarányú megfogyatkozásához vezetett. A lakosság jövedelmének legfőbb forrása ezután a földművelés lett. A céhes ipar kevésbé érezte meg a változásokat. Az utazókönyv bejegyzései alapján 1850–1884 között 108 szabaduló legényről tudunk.

Az 1884-ben központi rendelettel megszüntetett céhek helyébe ipartestület lépett. Ez lehetővé tette a kötetlenebb érvé-

nyesülést, a kapitalista szellem térhódítását, a szabad verseny élénkülését. A világgal való kapcsolat is megnőtt, miután 1873-ban megnyílt a Hatvan–Szolnok közötti vasútvonal, ami Jászfényszarut bekapcsolta az ország vérkeringésébe.

1871-től a helységeket város, nagyközség, kisközség kategóriába sorolták. A rendelet megjelenése után Jászfényszaru Tanácsa kérelmezte, hogy városi rangjáról minősítsék vissza nagyközséggé. Indokolásként a bevételek alacsony voltát, és az értelmiségi lakosok csekély számát jelölték meg. A belügyminiszter 1872. november 7-én engedélyezte a nagyközséggé válást. Ezután a nagyközség önkormányzati jogát a képviselő-testület által gyakorolta.

Az országos közigazgatási átszervezés következtében az 1877. évi 1. tc. véget vetett a jász kiváltságoknak, megtörtént a jász föld teljes beolvasztása a hazai megye-rendszerbe. A kapitalizálódó Magyarország szükségszerű lépése volt ez.

20. századi változások

Nagyközségünk lakosságát is „véresen” érintette az 1. világháború. Hősi emlékművünkön 187 elesett katona neve jelzi a családok tragédiáját.

A kapitalizálódás előrehaladásával a lakosság polarizálódása is megnövekedett. Az elszegényedés felgyorsulása már a század első évtizedében a Várkonyi-féle szocialisták felé sodorta a község agrárproletárjait. Ezen eszmék terjedése a későbbiekben is folytatódott, így nem csoda, hogy 1919. augusztus 1-je után a megszálló románok Jászberénybe „átnevelésre” vitték a direktóriumban legaktívabban tevékenykedőket.

A két világháború között a község módosabb gazdái megtalálták a gyarapodás módját. A korábbi kalászos, kapás és takarmánynövények mellett zöldségtermelést honosítottak meg, mely Hatvan, Jászberény és Budapest közelsége miatt igen jövedelmezőnek bizonyult. Ráadásul a nagyszámú agrárproletár olcsó munkaerőt jelentett, hiszen aki helyben nem kapott munkalehetőséget, mehetett Budapestre olykor gyalog is. Az iparos kereskedő réteg szerény jólétet tudott biztosítani magának. Közöttük találjuk a betelepült mintegy 32 zsidó családot, kik templomot is emeltek maguknak.

A község lakosságának anyagi helyzete megszabta lakóhelyüket is. A jómódú gazdák, iparosok a község közepén és a fel-

végen, míg az elszegényedettek az alvégen laktak. Az alvég alján pedig kiépült a „válykos”, az 1770-es évek óta betelepült cigányság viskóiból. Ezidőben az értelmiségi lakosok is létszámban megsaporodtak, hiszen a községnek papja, tanítói, kántora, ügyvédje, közigazgatási elöljárói tanult emberek voltak.

A közművesítés is folyt lassan. Néhány artézi kút közkifolyója, a főbb utcák villanyellátása és a főút portalanítása jelezte a változásokat. Döntő változást a háború hozott. Elsősorban emberi áldozatot követelt a község lakóitól. Ez egyrészt a frontra vitt katonák értelmetlen pusztulásából adódott, másrészt a község zsidó lakosságának deportálásából. Akik túléltek sem maradtak itthon többé, hiszen két rokon család kivételével Izraelbe vándoroltak ki.

A front 1944 novemberében ért ide, s 16-ról 17-re virradó éjjel vonult át a községen. Komolyabb anyagi károk nem keletkeztek sem lakóházakban, sem középületekben, viszont emberáldozatainak voltak a felszabadító harcnak. Tizenkét szovjet katona halt hősi halált s 21 helyi lakos veszítette életét.

1944. november 16-án szabadult fel a község. Öt nappal később a szovjet parancsnokság 34 fős polgárőrséget helyezett hivatalba. 1945. március 20-án a községházán létrejött a Nemzeti Bizottság, melybe az MKP 7, az SZKP 6, az FKP 6 tagot delegált. Albizottságai egészségügy, közlekedés és földosztás területén tevékenykedtek. Ugyancsak március folyamán Jászberényből a nagyközségbe telepedett ki az Ideiglenes Nemzeti Kormány megszervezésre kerülő hadseregének törzse Variházy Oszkár parancsnoksága mellett.

Márciusban kezdődött a földigénylők összeírása, a kiosztható föld számbavétele. Összesen 196 igénylő kapott házhelyet 300 négyszögöles nagyságokban és 305 család között került felosztásra 802 katasztrális hold 1186 négyszögöl föld. Mivel helyben a többi igényt nem lehetett föld hiányában kielégíteni, 39 család áttelepedett a dunántúli Nagylók, Fenyőfű és Porva községekbe.

Fontos előrelépést jelentett a Földművelésügyi Minisztérium 1946. május 25-i megalakulása, hiszen segíteni tudta vetőmaggal és egyéb eszközökkel az újonnan földhöz juttatottakat. A szövetkezet fejlődése töretlen volt és 1962-re 16 bolt és 6 vendéglátó egység üzemelt irányítása alatt.

1951-ben 27 kisiparos társulásából született meg a helyi Vegyesipari KTSZ. Asztalos, kerékgyártó, bádogos, cipész és fodrász

részlegei később építő, lakatos, villanszerelő és vízvezetékszerelő részleggel bővültek, és 1962-ben már 144 tagja volt. Később a községbe letelepülő ORION vette meg asztalos, lakatos részlegeit, s létesített az 1971-ben alapított Kalapgyár helyén 1100 fős gyáregységet.

Ipari létesítmény a felszabadulás után mindössze az azóta megszűnt Tej- és Sajtüzem volt. 1948-ban államosították. Itt állították elő a híres Pálpusztai és Kaskavál sajtokat. Kis üzem lévén, az állandó 30 fős létszám mellett alkalmanként is csak 6–10 főt tudott foglalkoztatni, így meghatározó szerepet nem tudott kivívni magának.

A lakosság életében továbbra is a legfontosabb szerep a mezőgazdaságnak jutott. Az új földtulajdonosok közül 282 korábban agrárproletár volt. Nekik nem voltak mezőgazdasági eszközeik, igás állataik, így a föld megművelése nehézségekbe ütközött. Az akkori kormánypolitika eredményeként 49 taggal a Lenin tsz-be szervezték őket. Állami segítség nélkül azonban életképtelennek bizonyult a szövetkezet.

Jelentős változást az 1959 őszétől történt nagy kollektivizálás jelentett. 1960. március 1-jén 7 mezőgazdasági termelőszövetkezet működött, melyek sorozatos egyesítés után 1975-re Béke MGTSZ néven eggyé olvadtak össze.

Az utcák járdásításának megkezdése, községi utak portálánítása, villanyhálózat általánossá tétele, a közvilágítás korszerűsítése, a főútvonal csapadékvízének elvezetése, új egészségház, művelődési ház, óvoda, iskola, gyógyszerár, posta, takarékszövetkezet, sportpálya, gyártelepítés, vízmű, benzinkút, gázcsereleplep jelzik az elmúlt 30–40 év előrelépését.

A VÁROS GAZDASÁGI LÉTALAPJA

Ipari termelés

SAMSUNG

A Samsung Electronics Magyar RT. jászfényszarui gyára a próbaüzemet 1990 áprilisában kezdte meg, a hivatalos megnyitó június 15-én volt. Ebben az üzemben történik a Samsung színes televíziók gyártása. Kezdetben egy szerelőszalagon naponta 300 darabot termeltek, ekkor az üzemben 70 fő dolgozott. 1991 végén kerültek beállításra a nyomtatott áramkör és keresőautomaták, és 1992 februárjától már a nyomtatott lapokat is itt szerelik össze, tehát komplett gyártás történik. Naponta 400 darab televízió kerül le készen a szalagról. A munka döntő többsége betanított munka, szakemberekre az irányító posztokon, a technológián, ellenőrzésen, és a javító munkahelyeken van szükség. A gyárban jelenleg 102 fő dolgozik.

Az épületben kapott helyet a Samsung Márkaszerviz, amely más megyéket is ellát szerelési tanácsokkal. Itt található egy fióküzlet is, amelyben minden Samsung termék megvásárolható.

1994-ben 30 százalékkal kívánják növelni a gyártási darabszámot. Az export meghaladja a belföldre gyártott termékek darabszámát. A hagyományos exporton kívül jelentős mennyiségben gyártnak olasz, spanyol, finn és portugál piacra televíziókat. A gyár életében nagy jelentőséggel bír, hogy megkapja az európai szabványminősítést (ISO), amely az egyenletes minőséget biztosítja.

ORION

Az ORION jászfényszarui gyáregysége 80.917 négyzetméter alapterületű telken létesült. Az üzem megfelelő infrastrukturális ellátottsággal rendelkezik (kút, hidrofor, szennyvíztároló, áramellátás, fűtés, sűrített levegő, telefon.) A gyár dolgozóinak létszáma 1991-ben 300 fő. A termelés az üzemben 4 iparágban folyt: faipari üzem, lakatos üzem, forgácsoló üzem, fekete-fehér televízió gyártás.

A faipari üzemben készültek az ORION televíziók, valamint a hangszugárzó dobozok kávéi a szerelésig bezárólag. Külső meg-

rendelésre készítettek különféle méretű és színű hifi-szekrényeket, kisbútorokat és beépített szekrényeket, paraloba antennákat.

1992-ben az ORION 7. számú gyáregysége két kft.-vé alakult: Jászfény és Thermotechnika.

JÁSZFÉNY KFT.

A teljes termékváltás, átszervezés után már 1993-ban komoly eredményeket tudott produkálni. Nyelvi oktatóközpontok bútorai, iskolapadok, a svájci exportra készülő szaunák, irodabútorok gyártása mellett az ORION-nak is készítenek faipari televízió alkatrészeket.

THERMOTECHNIKA KFT.

1993. december 1-jével a tatabányai anyavállalattól leválva önálló kft.-vé alakult. Fő profil a hűtőgépgyártás, hűtőszekrényeket, hűtővitrineket, salátahűtőket gyártanak kicsi és nagy, valamint mobilizálható változatban.

DIAMANT–HUNGARY KFT.

1990 márciusától az Eurocoop Vállalkozási és Kereskedelmi Kft. varrodát üzemeltet településünkön elsősorban helyi munkaerő foglalkoztatásával. Férfi, női és gyermek fehérnemű készítését végzik, a termékek értékesítése nyugati piacon történik. A termelés 35 fővel indult, jelenleg 100 fő munkaerőt alkalmaznak.

1992-ben a cég osztrák–magyar közös kft.-vé alakult DIAMOR–HUNGARY néven. Ebben az évben egy 800 négyzetméter alapterületű üzemcsarnok építését kezdte meg a kft., melynek átadásával további munkaerő alkalmazását biztosították.

1993-ban a cég teljes egészében magyar kézbe került, neve ekkor változott DIAMANT–HUNGARY-ra.

LSC–HUNGARY KFT.

Működését 1993-ban kezdte a DIAMANT–HUNGARY-val közös üzemcsarnokban. Olaszországi cég számára készít bér-munkában férfi, női, gyermek overallokat, dzsekiket, síöltönyöket. Ezen a szalagon közel 50 főt foglalkoztatnak.

GREG AND JOE KFT.

A Budapesti Fehérnemű Ipari Szövetkezet 1987 óta működteti jászfényszarui telephelyét Jászfényszarun FEDOSZ néven.

1992-ben társult a francia Greg and Joe céggel.

Jelenleg 20 varrónő dolgozik itt. Felsőruházati termékek, főleg gyermek, bakfis és női blúzok készítését végzik. A termékeket Németországba, Franciaországba szállítják.

ZENIT Ruházati és Kereskedelmi Kft.

A budapesti szövetkezet 1949-ben alakult, kezdetben hulladékanyag feldolgozásával foglalkozott, majd egészségügyi termékeket készített. A 70-es évektől kezdve főleg gyermekruházati termékeket gyártottak belföldre és szovjet exportra. A szövetkezet az elmúlt 20 évben két vidéki varrodát létesített, s ma már négy vidéki telephelyen 100–120 ezer db terméket állítanak elő. Profiljuk ruházati termékek készítése, elsősorban kabát, zakó, női blézer, nadrág, szoknya. Főként nyugat-európai piacra vállalnak bér munkát, és belföldi értékesítésre gyártanak különféle konfekcionálású termékeket.

EUROMOBIL KFT.

1993. március 1-jétől üzemelteti az Euromobil Bt. a Kastély épületben levő varrodát. Elsősorban felsőruházati termékeket készítenek.

KALAPUZEM

1968-ban a Budapesten működő Kalapgyár vezetősége úgy döntött, hogy az óbudai telephelyet megszünteti, s vidéken egy új üzemegységet épít fel. Bár Jászfényszaru nem tartozott az állam által meghatározott kiemelt gazdaságfejlesztési területek közé, a vezetőség mégis a község mellett döntött. Ezt befolyásolta a Budapesthez lévő viszonylagos közelség és a községben lévő nagy létszámú női munkaerő kínálat. 1969-ben megkezdődött a dolgozók toborzása, a felvett dolgozók egy része műbőr kalapokat kezdett gyártani. Ezzel párhuzamosan megkezdődött az új üzem építése. A beruházás előrehaladtával fokozatosan kerültek ide a gépsorok és indult meg a termelés. Az üzemegység átadása 1975-ben valósult meg.

A 80-as évek elejéig mintegy 6–700 embert foglalkoztatott a gyár. Évente 2 millió dollár értékű terméket állítottak elő ex-

portra. A külső és belső problémák egyre halmozódtak, és 1984-ben az Ipari Minisztérium a Kalapgyárat megszüntette, átadta a jogutód ORION-nak.

1984-ben a Béke MGTSZ az ORION-tól átvette a kalapgyártáshoz szükséges épületet, gépeket és a működtetéshez elegendő számú dolgozót. 1990-ig az itt dolgozó kollektíva mintegy 2 millió kalapot állított elő, melynek nagy része szovjet, csehszlovák és jugoszláv exportra került. A többi termék (nyári, gyapjú, nyúlszőr férfi és női kalap) belföldön került értékesítésre. 1991-től – a KGST felbomlásával – a keleti export megszűnt. Ennek pótlására vállalták és vállalnak a jövőben is különböző varrodai bémunkát.

Szorgalmazták a divatnak megfelelő termékek előállítását. Új formák (cserkészkalap) és új termékek (svájci sapka és barett) gyártásával igyekeznek piacképességüket fokozni.

1994-ben a szövetkezeti átalakulás részeként az eredményesebb működés és a dolgozói érdekeltség lehetővé tételével – szövetkezeti meghatározó többségű törzstőkével – kft-ként működik tovább.

Mezőgazdaság

Béke Mezőgazdasági Termelőszövetkezet

Legnagyobb méretét 1977-ben érte el, összesen 9 jogelőd szövetkezetből. 6835 hektáron gazdálkodott 1993-ig. Átlagos aranykoronaértéke 16,6 AK/ha.

1993-ig a földterület megoszlása művelési áganként: szántó 5680 ha, erdő 856 ha, legelő 299 ha. A szántó összterülete 23 tömbbe van szervezve. A terület egy része vízelvezető árkokkal, dűlőutakkal szabdaltnak, rendezett. A Zagyva és Galga folyó északnyugati deltájában, majd összefüggő sávban helyezkedik el az erdőterület, 6 kilométernyi hosszúságban.

A csapadék mennyisége évente 450–500 mm, kedvezőtlen tenyészidőszakban való eloszlásban. A folyók vize öntözésre nem alkalmas, így száraz viszonyok között történik a termelés.

A szövetkezetnek 609 fő tagja volt 1993-ban, a dolgozói létszám 164 fő. Az üzemi termelési érték 254 millió forint, az állóeszközök értéke 185 millió forint. A szövetkezet vagyona 276 millió forintot tett ki. Eredmény, hogy a gazdaság hitel nélkül gazdálkodott.

A főbb termelési ágak: állattenyésztés, feldolgozás, növénytermesztés. Az állattenyésztésen belül a szövetkezet főleg sertés

tenyésztésével foglalkozott, nemrég készült el az új, higiénikus vágóhíd.

A szövetkezet üzemeltetésében több tápbolt is működött. A feldolgozás témakörben említést érdemel a magtár, a szárítók és a keverők. A legnagyobb területen termelt növények: búza (2246 ha), kukorica (1100 ha), silókukorica (289 ha), napraforgó (986 ha), lucerna (600 ha), tavaszi árpa, görögdinnye, paradicsom. A szövetkezet földterületéből 49 hektárt háztáji földként tartottak számon.

1994. évben a földprivatizáció befejeződésével az „új” földtulajdonosoknak ismét lehetősége lesz választani a magánművelés, vagy a szövetkezeti forma között. A szövetkezeti teljes vagyon, valamint a föld személyhez kötöten került bejegyzésre. Ezen körülmények késztették a tagságot a szövetkezeti forma tartalmi átalakítására.

Termelési egységenként szerveződő gazdasági társaságok (Kft-k) alakultak, dolgozói s meghatározó szövetkezeti tőkével – szövetkezeti üzletrész bevitele nélkül – számszerint 6. Az újjonnan alakult KFT-k tevékenységi körüknek megfelelő vagyoncsoportot bérelnék a szövetkezettől, illetve föld vonatkozásában meghatározott (hasznosítható) művelési ágba tartozó területekre kötnek bérleti szerződést a tulajdonosokkal.

A KFT-k a szövetkezeti vagyon működtetői bérleti díj fizetése ellenében. A képződő eredmény törzstőke arányában kerül felosztásra. A szerződéskötés alapja a mindkét fél részére előnyös üzleti ajánlat.

MAGÁNGAZDÁLKODÁS

Városunkban nagy múltja van a mezőgazdaságnak, ezen belül a kertészkedésnek. A munkaképes lakosság jelentős része foglalkozik gazdálkodással, bár ezt zömmel nem főállásban végzik. Elsősorban zöldségféléket termelnek kertjükben, de különösen meghonosodott a hideghajtatós fóliás kertészet, melyben elsősorban paprikát, paradicsomot, uborkát termesztene. A munkanélküliség növekedésével egyre több embernek válik fő megélhetési forrásává a mezőgazdaság.

1992-ben a kárpótlással megindul a földterületek visszavásárlása, 1994-ben befejeződik a tagi földek helyének meghatározásával. Ez a folyamat városunkban több mint 2000 embert érint.

Jelenleg 38–40 család műveli földjét 500–550 hektáron. A földtulajdonosok többsége a kis kézimunka igényű gabona félék

termesztésével foglalkozik, de néhányan próbálkoznak intenzív kertészeti kultúrákkal is.

1994-ben megalakult a gazdakör is abban a reményben, hogy egymást segítve, egymásnak ötleteket adva, a megszerzett információkat gyorsabban áramoltatva könnyebbé, eredményesebbé tehesse a gazdálkodást.

Jászsági ÁFÉSZ

A Földművesszövetkezet 1946-ban alakult 52 fővel, főleg szegény parasztok és értelmiségiek részvételével. 1949-re a helyi kereskedelmi áruforgalomból 10 százalék a szövetkezeti részesedés.

1976-ban öt jogelőd – köztük a jászfényszaruai – szövetkezet egyesülésével megalakult a Jászsági ÁFÉSZ, mely főleg élelmiszer és napi iparcikk kereskedelemmel foglalkozik. A szövetkezet jelenlegi taglétszáma 997 fő.

A településen üzemeltetett üzletek, boltok száma 7, ebből 5 egység nyereségérdekeltségben, 2 egység bérleti formában üzemel. Az ÁFÉSZ egységei közé tartozik 2 élelmiszerbolt, 1 vegyes iparcikk és egy ruházati bolt, 1 büfé, 1 méhészeti-borászati szaküzlet, 1 termény-takarmány bolt.

Boltjaiban 1993-ban az élelmiszeráru forgalom 80 millió forint, a vegyes iparcikk forgalom 21 millió forint, a ruházati forgalom 11 millió forint volt. Az ÁFÉSZ saját egységeiben Jászfényszarun 22 főt foglalkoztat.

Célként tűzték ki, hogy a meglévő ABC-ket a kialakítandó ABC-lánchoz kapcsolják. Az azonos termékeket azonos áron kívánják értékesíteni, ezzel is a lakosság érdekeit tartva szem előtt.

Takarékszövetkezet

Az 1963-ban alakult takarékszövetkezet kezdetben igen szerény körülmények között működött. A község lakosai hamarosan megkedvelték szolgáltatásait s a kis iroda szűknek bizonyult.

Új székházuk 1969-ben épült fel a településen. Az intézmény működése már 1965-ben kiterjedt a környező településekre, így Jászfényszarun kívül Pusztamonostorra, Jászfelsőszentgyörgyre és 1985-től Jászberényre.

A Jászfényszaru és Vidéke Körzeti Takarékszövetkezet központi irodája Jászberényben épült 1989-ben.

A szövetkezet 8000 tagot számlál. Szolgáltatásaik sokrétűek. Lakossági megtakarítások gyűjtése, vállalkozók számláinak vezetése, összegyűjtött betétből hitelek finanszírozása, egyéb pénzügyi szolgáltatások (biztosítás, OTP megbízások, stb.)

Jelenleg Jász-Nagykun-Szolnok megye öt legjobb szövetkezete egyikeként jegyzik. Terveikben szerepel, hogy központi irányítás alapján a „Vidék Bank”-jává váljanak. Ehhez a kezdő lépést megtették. 1993. november 13-án aláírták csatlakozásukat az Országos Takarékszövetkezeti Intézményvédelmi Alaphoz (OTIVA).

A személyi és technikai feltételek megfelelőek. Számítógépes adatfeldolgozással kapcsolódnak az országos számítógépes adatfeldolgozó rendszerhez.

ACTIVA KFT.

Az ACTIVA Építőipari, Vendéglátó, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. 1990 szeptemberében alakult. Tevékenységüket 1991. január 1-jétől folytatják.

A céghez tartozik egy építőipari részleg, amely munkája kiterjed magas építőipari tevékenység minden szakágára és felújítási munkákra. Ezt a tevékenységet főleg Budapesten és környékén végzik.

A kft. Jászfényszarun üzemeltet egy Péküzemet. Itt házi jellegű kenyeret és többféle péksüteményt készítenek. A telep helyen üzemel egy Mini ABC is, amelyben a fenti áruk is megtalálhatók, olcsó áron.

Benzinkút

A 80-as évek folyamán az igény egyre nőtt egy benzinkút alapítására. A Béke MGTSZ minimális helykihasználással és a szövetkezet tulajdonában lévő tartályok felhasználásával megkezdte az építést. A benzinkút 1986-ban nyitotta meg tartályait a lakosság előtt. A kutat magánvállalkozó üzemelteti. A benzinen kívül háztartási tüzelőolaj, gázolaj és motorolaj is kapható.

Gázcseretelep

A gázcseretelep 1979-ben nyitotta meg kapuit. A 630 négyzetméteren elhelyezkedő telepet 25 négyzetméteres védőövezet veszi körül. 422 kis és 56 nagy gázpalack áll rendelkezésre a cseréléshez.

Posta

A postai szolgáltatások színvonala kielégítő. 1971-ben készült el a postahivatal új épülete, ahol jelenleg 11 fő dolgozik. 6 fő a kézbesítők száma, 1 postás a külterületeket, tanyákat látja el.

A posta munkájához tartozik a levél, csomag és táviratfeladás, levél és hírlapkézbesítés, hírlapterjesztés, pénzfelvétel, OTP takarékezelés. Az intézmény csatlakozott a Posta Bank hálózathoz, az ehhez szükséges feladatokat is helyben végzik. A kézi kapcsolású távbeszélő hálózathoz 84 előfizető tartozik.

GAMESZ

Jászfényszaru város Önkormányzatának Gazdasági Műszaki Ellátó és Szolgáltató Szervezete 1982-től külön intézményként látja el a műszaki gazdasági feladatokat. A város intézményeinek mellérendelt szerve.

Működési területe igen sokrétű. Szervezi, bonyolítja a hatáskörébe utalt intézmények gazdálkodását, biztosítja működési feltételeiket, folyamatosan végzi a karbantartási munkákat (körzeti egészségügyi és fogorvosi szolgálat, Idősek Klubja, körzeti házi gondozói szolgálat, szociális étkezések, rendszeres és rendkívüli szociális segélyezések, óvodai, iskolai ellátás, iskolai napköziotthon ellátása, nevelési segélyezés, Könyvtár, Művelődési Ház, állategészségügyi feladatok, parkfenntartás, közvilágítás, út- és hídfenntartás, piac és vásári tevékenységek, város és községgazdálkodással kapcsolatos feladatok), de vállalkozói tevékenységet is folytat (üvegezés, fűnyírás, fénymásolás).

A dolgozók létszáma jelenleg 15 fő, ebből 6 fő általános karbantartó, 2 gépkocsivezető, 4 fő előadó, 1 fő vezető, 2 fő parkgondozó.

Kisiparosok, kiskereskedők

Az egyéni vállalkozások száma örömdetesesen növekszik Jászfényszarun (összesen 203 fő). Néhány hiány szakmától eltekintve csaknem minden területen igénybe vehetők a kisiparosok és kiskereskedők szolgáltatásai.

Kisiparosok: asztalos (3), autószerelő, autóbontó (1), cipész (1), cukrász (2), épületburkoló (3), fertőtlenítő, takarító (4), férfi-női fodrász (7), férfi-női szabó (4), földmunkavégző (3), gumiszerelő, centírozó (1), háztartási és tüzelőolaj kút (1), játékkészítő

(1), kerékpár javítás (1), kozmetikus (3), kőműves (22), lakatos (3), műanyag feldolgozó (1), műkőáru készítő (1), műszerész (3), rádió és tévé műszerész (1), redőny- és relaxakészítő (1), seprűkészítő, kosárfonó (1), szárasztás-készítő (1), szennyvíz szippantó (1), szikvízkészítő (1), szobafestő, mázoló (4), tehergépjármű fuvarozó (26), tetőfedő, ács-állványozó (1), tűzifa-fűrészelő (1), villanyszerelő (2), víz-, gáz- és központifűtés-szerelő (5).

Kiskereskedők: büfé, falatozó (6), divatáru – vásárolók is (9), dohányáru (1), élelmiszer kiskereskedés (10), eszpresszó (3), használt ruha kereskedés (3), háztartási vegyiáru (1), lakásfelszerelés (1), mészkereskedés (1), műszaki és autóbolt (1), palackozott italok boltja (13), táp- és terménybolt (3), termékforgalmazók (20), tűzép telep (1), vegyeskereskedés (4), vendéglő (1), virágbolt (4), zöldáru felvásárlás (2), zöldség-gyümölcs kereskedés (4), üzemanyagtöltő állomás (1).

Intézmények, Kft-k, Bt-k által üzemeltetett egységek

Pince Termelési és kereskedelmi Kft.: palackozott italok boltja (2), Gamesz: húsbolt (1), Gold Bt.: videofilm kölcsönző (1), IUSTA Temetkezési Vállalat: temetkezési egység (1).

VÁROSI SZINVONAL

Egészségügyi ellátás

Orvosi rendelő, Gyógyszertár

Jászfényszaru már 1879-ben egy körorvossal és gyógyszer-tárral közegészségügyi székhely. 1960-ban két körzeti orvos, két védőnő és két házi betegápoló dolgozott a községben. Az 1965-ben elkészült új Egészségház 1987-ben a szállást is biztosító Idősek Klubjának adta át helyét, amikor a Körzeti Egészségügyi Megelőző Szolgálat, valamint a Fogászat, Anya- és Csecsemő-gondozó részére új rendelő épült.

A korszerű rendelőben három körzeti orvos, két fogorvos, három védőnő és az asszisztensi gárda látták el a munkát. 1991-től labor és fizioterápia is szolgálja az egészségvédelmet. 1991 őszén kapta meg a község a negyedik körzeti orvosi állást, így 1992 tavaszán egy gyermekszakorvos kezdte meg rendelését.

A négy körzeti orvossal lehetővé válik, hogy az eddigi hétvégi orvosi ügyelet, mely Jászberényben működött, a lakosság igényeinek megfelelően ismét helyben lássa el a betegeket.

1989-ben került átadásra a korszerű, modern gyógyszertár amely jelenleg is ellátja gyógyszerrel a község lakosságát. Nagy választékban kaphatók még a gyógyszerek mellett gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítmények is, melyek egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek.

Szociális Gondozási Központ

A Területi Szociális Gondozási Központ magába foglalja az Idősek Klubját, a házi gondozást, valamint a szociális étkeztetést. (A szállást is biztosító Idősek Klubja elődje, az Öregek Napközi Otthona 1973-tól működött a településen.) Jelenleg 15 bentlakó veszi igénybe a szállást. Itt az idős emberek rendelkezésére áll 3 lakószoba, 2 pihenőszoba, tágas társalgó és fürdőszobák. A bentlakók mellett 18 fő jár be rendszeresen a klubba. Idejük kellemesebb eltöltését színes televízió, magnó, folyóiratok szolgálják. A bentlakók számára napi háromszori étkezés biztosított, a reggelit és a vacsorát a műszakos gondozónő készíti el. A heti szennyes mosása is a gondozónő feladata. A bentlakó idős emberek átlagéletkora 80 év, ami indokolja az állandó orvosi felügyeletet, a rendszeres orvosi ellátást.

A Területi Gondozási Központ látja el 10 fővel a gondozást, amibe beletartozik azon idősök gondozása is, akiknek közvetlen hozzátartozója nem él a településen. Nekik gondozónő viszi az ebédet, bevásárolt, télen elvégzi a begyűjtést, segít a takarításban, a hivatalos ügyek intézésében, ha szükséges, orvost hív. Kéthetente nagymosást is végeznek a házi gondozók és vasalva, javítva viszik vissza a ruhaneműket. Ily módon 50–60 ember gondozását látja el a Központ.

A szociális gondozás harmadik köre a szociális étkeztetés. Ennek keretében 25–30 fő, akik könnyebben mozognak, az étteremből maguk viszik el az ebédet és a jövedelmüktől függően fizetnek érte térítést.

Mivel a település lakosságának 23 százaléka 60 éven felüli, továbbra is kiemelt figyelmet fordítanak az idős emberek ellátására, gondozására.

KÖZOKTATÁS

Óvodák

Az 1. számú óvoda alapítása 1920-ra vezethető vissza, egy magánóvoda volt az épületben, 2 teremben 70 gyermeket helyeztek el. Egy óvónő és egy dajka foglalkozott velük. 1957-ben megtörtént az államosítás, és 1958-ban az épületet bővíteni kezdték. Később szükségessé vált a 2. számú óvoda megnyitása, melyet 1962-ben adtak át. Két csoporttal kezdte meg működését, a felvett létszám 80 volt, 2 óvónő és 2 dajka foglalkozott a gyermekekkel.

Az étkeztetés kezdetben az iskola konyhájáról történt, majd elkészült az óvoda saját konyhája, itt főztek 1973-ig, akkor a konyhát visszahelyezték az iskolához. Az 1. számú óvoda bővítése, korszerűsítése 1977-re befejeződött, a csoportok száma bővült.

Jelenleg óvodánként 4 csoportban, csoportonként 25–30 kislgyerekkel 8 képesített óvónő és 4 dajka foglalkozik.

Az idegen nyelv oktatása 3 éve folyik az óvodákban. Heti 2 alkalommal tartanak foglalkozást német nyelvből a nagyobb gyermekeknek. Az angol nyelv tanítását is szándékozzák megkezdni.

Az 1. számú óvoda udvarán egy 6x12 méteres tanuszoda épült 1992-ben „Jászfényszaru az Oktatásért” Alapítvány se-

gítségével. A tanmedencében a 3–10 éves korú gyerekek úszás-
oktatása vált valóra.

Általános Iskola és Speciális Szakiskola

Már a 18. században két tanerős iskolája volt a községnek. 1851-ben egy első osztályos leány és egy második osztályos fiú tanulócsoportha van. 1894-ben 1–6. osztályos fiú, 1–6. osztályos leány és egy 170 fős vegyes tanulócsoporthat oktattak, összesen 564 tanulót. 1879-ig két iskola működött négy tanteremmel, de ekkor egy hat tanteremes iskola építésébe fogtak, s 4 új tanító fogadását tervezték. 1920-ban egy tanteremes tanyai iskola épült, ezt még több, kisebb tanyai iskola építése követte 1944 végén a háború miatt az iskolai oktatás megszakadt. Folytatását akadályozta, hogy a szovjet csapatok az iskolában kórházat és fürdőt rendeztek be.

1960-ban 3 általános iskolában 20 tanteremben folyik a tanítás 36 tanerővel és 913 tanulóval. Külterületen ekkor 106 gyermek járt iskolába. A 60-as évek elején megszüntették a tanyai iskolákat. 1972-ben került átadásra a modern, 18 tanteremes általános iskola.

A tanulók száma az elmúlt öt évben rohamosan csökkent. 1987-ben 656 fő, 1991-ben 570 fő volt a tanulók száma. A létszámcsökkenés ettől a tanévtől megállt, várhatóan némileg emelkedni fog.

Évfolyamonként három tanulócsoportha van és 11 fővel működik egy eltérő tantervű csoport is. A tanulók elhelyezése 1–3. osztályig a régi iskolában, 4–8. osztályig az új iskolában történik. Jelenleg 44 pedagógus foglalkozik tanítással, a szakellátottság 85–87 százalék. A felső tagozat szaktantermekben dolgozik. Ebben a tanévben alakítottak ki egy nyelvi labort. Az iskolában kapott helyet az Iskolai és Gyermekkönyvtár.

Az új iskolában van egy 162 négyzetméteres tornaterem, a régi iskola melletti udvaron pedig 1992-ben került átadásra egy 189 négyzetméteres tornaterem. Mindkét iskola udvarán bitumenes kézilabdapálya van.

Az iskola munkájában a tehetséggondozás és a felzárkóztatás elsőrangú feladatok. Ezt szolgálják a tanórán szervezett differenciált foglalkozások és szakkörök. Az 1992/93-as tanévben határozták el a szülők hozzájárulásával az ötödikes és hetedikes évfolyamon egy-egy matematika tagozatos osztály indítását.

Kiemelt helyen szerepel az idegen nyelv oktatása. A 3. osztályig szakkörön, majd 4–8. osztályig tanítási órán és fakultációs foglalkozáson tanulhatnak idegen nyelvet tanulóink.

Igen magas színvonalú művészeti tevékenység (fúvós zenekar, színjátszás, rajzszakkör) és sporttevékenység zajlik az iskolában.

A speciális szakiskola képzési időtartama 2 év. Első évfolyama 1992 szeptemberében indult 30 fővel. A jelentkezés feltétele általános iskolai végzettség és 14–22 év közötti életkor. A szakiskola lehetőséget nyújt azoknak a tanulóknak, akik nem kerülnek be középfokú oktatási intézménybe, és azoknak is, akik középfokú végzettséggel rendelkeznek, de munkanélküliek és szeretnék átkepezni magukat. A képzés két szakon történik: 1. Háztartásgazdasági szak – az életvitel alakításához ad megfelelő képzést. 2. Textilvarró, ruhakészítő szak – az itt eredményesen vizsgázók szakmai bizonyítványt szerezhetnek. A szakmai tárgyak mellett helyet kapnak a közismereti tárgyak is, fakultatív jelleggel idegen nyelveket is tanulhatnak a fiatalok.

Az iskola nyitott más szakmák oktatására is, amit a helyi adottságok változása, új iparág települése igényelhet.

EGYHÁZI ÉLET

A jászok, mint pogányok telepedtek le hazánk területén. Kun László királyunk azonban, az 1279. évben kiadott „kun törvényében” elrendelte a jászok és kunok megtérítését.

A történelemben vita tárgya, hogy Jászfényszaru nevét 1433 előtt nem említi semmiféle okmány. Pedig elfogadható Palugyai feljegyzése, mely szerint: „Kun László királynak 1279. évben hozott ún. kun törvénye után 1332-ben Jászfényszaru parochiális helység volt a Zagya bal partján, és Egyháza (temploma) volt Mindenszentek tiszteletére.”

Kőtemplom azonban csak a 15. században épült, gótikus stílusban, a nyolcszög három oldalával záruló szentéllyel. A község a 16. század közepén elpusztult. Majd a község újjáépítése és visszatelepedése után megindult a vallásos élet is. A tiszta katolikus lakosság 1631-ben felújítja a templomot is.

Udvarhelyi János plébános 1692-ben megkezdte az anyakönyvek vezetését. Azóta az anyakönyvezésben, egészen napjainkig, megszokás nem volt. Udvarhelyi előtt már hat lelképásztora volt

a községnek. Ezek Gyöngyösről, a ferences zárdából látták el a község lelkipásztori munkáját. Még pedig szép eredménnyel, mert 1692-ben 45 keresztelezés volt, 18 pár házasságkötése van bejegyezve és 16 temetés történt. A katolikus hívek száma 1750 körül lehetett.

A hívek számának gyarapodásával szükségesnek bizonyult a templom megnagyobbítása. 1702-ben Pataki István plébános irányításával felépítették a mai főhajót, a szentélyt, a kórust és a tornyot. A felújítás annyira gyökeres volt, hogy az 1720-ban készült templom-összeírás ezt a Mindenszentek tiszteletére felszentelt templomot újnak nevezte. Még abban az évben a mellékhajó is elkészült. Kőtornyában az 1766-os Canonica Vizitáció bejegyzése szerint óra és négy harang volt elhelyezve. A templom mellékhajója és a főhajó egy része alatt kriptá készült.

A lelkipásztor állandó helybenlakásának biztosítására 1744-ben felépült a plébánia is. Ebben az időben Pusztamonostor lelki ellátása is Jászfényszaruból történt. Azért már 1746-ban káplánt is kap a község. Az alapítás óta napjainkig 35 plébánosa és 120 káplánja volt az egyházközségnek.

A hagyomány szerint két fontos vallási létesítmény volt a községben. A templomtól észak-nyugatra a Kálvária-domb. Négy sarkán négy kis kápolna volt. A másik a szőlők között a Kozma-Damján kápolna. Ez nem volt hosszú életű. Mikor összeomlott, egy Német Mihály nevű ferences harmadrendi testvér remeteséget akart létesíteni és a kápolnát újból felépíteni. Legalább is erre kért engedélyt Barkóczi egri püspöktől. Nem sok szerencsével járt. Az 1766-os egyházlátogatási jegyzőkönyv csak megemlíti, de részleteket nem ír róla. 1788-ban pedig Eszterházy egri püspök, a hívek kérésére, a kápolna elbontását rendeli el.

A családi élet megbecsülése népünk legszebb erényei közé tartozott. Erről tanúskodik a templom északi oldalán 1769-ben felállított kőoszlop. Az oszlop tetején tetszetős kivitelben a Szentcsalád szobra áll. A létesítmény műemlék jellegű és ma a templom bejáratánál van felállítva.

Szűcs Mihály nevű jászfényszarui lakos 1880-ban a Felsőtemetőben Kálvária kápolnát építtet. A 14 Stációs kép felállítását pedig egy-egy család vállalja.

A 2. világháború után a vallási élet Jászfényszarun is igen megfogyatkozott. De alapjában véve népünk vallásos maradt.

A világegyházban a II. Vatikáni zsinat után korszerű reformok indultak el. Ezeket a jászfényszarui hívek is elfogadták és

minden rendelkezést igyekeztek megvalósítani. 1964-ben művész-tanulók kifestik a templomot. Az évtizedes elhanyagoltság után a templomfestés a megújulás kezdetét jelezte.

A szembemiséző oltár létesítésével 1968-ban kialakult a templom új liturgikus tere. A liturgiát magyarul, honi nyelven végzik a hívek. A templom berendezése átalakul, hogy a szertartások végzése alatt a közösségi szellem megvalósulhasson. A lelkipásztor a hívek közösségében és részvételével végzi a liturgiai szolgálatot. Tevékenyvé válik a hívek vallásos élete. Maguk a hívek olvassák fel a szentmisében a szentírási olvasmányokat és az egyetemes könyörgéseket.

A családi életben és az erkölcsi magatartásban megindult a nagyfokú lemaradás megállítása.

A háború alatt elvitt nagyharang pótlására 1986-ban új harangot készítettünk. Felszentelése a Szentcsalád tiszteletére történt. A 12 mázsás harang szava a hívek számára állandó emlékeztetőül szolgál, figyelmeztet a rendezett családi élet szükségére.

A régi plébániai épület nagyon elavult és egészségtelen. A falak nedvesek és salétromosak. Ezért az egyházközség új plébánia építésére határozta el magát. Az új plébánia épülete 1974-ben készült el.

Nagy változásokat hoztak a község vallásos életében az utolsó évek. Az iskolában újra megindult a hitoktatás. Fakultatív módon, bárki választhatja a gyermekének vallásos nevelését. A hívek jelentős része a vallásos nevelést választotta. Három hitoktató foglalkozik a hitoktatásra jelentkezett közel 300 gyermekkel. Nehezen indul ez a munka, mert a gyakorlati vallásosság hiányzik a szülőkből is. De minden remény megvan arra, hogy a vallási, keresztény családi és erkölcsi életre nevelésnek mielőbbi eredménye lesz.

1990 évben újraéled községünkben a cserkészmozgalom. A 868. számú Csörsz vezér cserkészcsapat megalakult. 1991. május 5-én 50 cserkészt avattunk fel. A cserkészek lelkesedéssel kapcsolódnak a csapat munkájába. Tevékenységükkel elindult községünkben az ifjúság vallásos, hazafias és embertársak iránti szeretetben való élet átalakulása, megújulása. A cserkészek életükkel tesznek tanúságot, hitvallást, hogy ezt az irányt helyesnek tartják.

Várossá fejlődésünk törekvésében az elmúlt 300 év vallási, családi és erkölcsi életében is számadást tartunk. A 300 év alatt

47.571 kereszteleés volt községünkben. A házasság szentségében 11.989 pár kérte az Isten áldását és kegyelmét. A földi életből eltávozóknak a temetés szertartásában 38.514 személynek adtuk meg a végső egyházi áldást.

KÖZMŰVELŐDÉS

Könyvtárak

1945 előtt két olvasóköri működött Jászfényszarun. Könyvállományuk a háború alatt megsemmisült.

A jelenlegi könyvtár alapját az 1951-ben létesített letéti könyvállomány jelentette, majd 1960. január 1-jétől tanácsai köz-művelődési könyvtárként működött a községi kultúrotthonnal közös épületben. Eleinte csekély tiszteletdíjért pedagógusok végezték a könyvtárosi teendőket. 1963-tól 1973-ig szakképzetlen könyvtárosok (7 fő) váltották egymást a már függetlenített állásban.

1966-ban az új Művelődési Házban a Községi Könyvtár is helyet kapott, s munkába állt egy félműszakos gyermekkönyvtáros is. A könyvállomány növekedése folytán hamarosan kicsi lett a rendelkezésre álló két terem. Ezért 1973 januárjában a gyermekrészleget az új iskolába költöztették. Így jött létre a kettős funkciójú Iskolai és Gyermekkönyvtár. Itt a színes televízió, fény-másoló, lemezjátszó, diavetítő és rádiómagnó mellett a tanulást és az oktatást segítik a Jászszági ÁFÉSZ-től kapott videomagnó, a Takarékszövetkezettől kapott Commodore 64-es számítógép és az ORION VII-es Gyáregysége által ajándékozott parabola antenna. A mintegy kétszáz filmből álló video-gyűjtemény nagy része ismeretterjesztő film, kötelező és ajánlott olvasmányok filmfeldolgozásai, rajzfilmek, gyermekfilmek, de van közöttük idegen nyelvű (angol, német), komolyzenei illetve a helyi eseményeket megörökítő kazetta is. A könyvtár állományából a különböző szaktantermekben letétet helyeztek el a szaktárgyaknak megfelelően. Délelőttönként gyakoriak a tanítási illetve könyvtárhasználati órák, délutánonként rendszeresek a gyerekekkel való egyéni és közösségi (klub) foglalkozások, napközis csoportok látogatása. A könyvtár állománya 15.837 könyv és 297 hangzó dokumentum. (1993. december 31-ei adat.)

A Könyvtár felnőtt részlege továbbra is a Művelődési Ház klubtermében működik, ismét küszködve az egyre szűkebbé váló

160 négyzetméteren. Alapszolgáltatásait – olvasóterem, zenei részleg, kölcsönzés – s az állományfeldolgozással kapcsolatos összes teendőket egy térben kell biztosítani, megoldani. Ezeken túl jelentős többletfeladatot is vállal, ellát a településen. Ismeretterjesztő előadások, pódiumműsorok, nyelvtanfolyamok szervezésén túl figyelemmel kíséri minden korosztály igényét, gondjait, helyet ad számukra, hogy problémáikat egymás között maguk is megbeszélhessék.

Az alapvető lexikonok, szótárak, enciklopédiák rendelkezésre állnak helyben, a speciális, a tudományok részterületeit behatóbban tárgyaló műveket könyvtárközi kölcsönzéssel szerzik be. A hangzó anyagok (nyelgleckék, zenei felvételek) iránt nagy az érdeklődés, ezért mód van ezek kölcsönzésére, valamint kazettára történő másolásra is.

Említésre méltó a könyvtár helytörténeti gyűjtőmunkája. A teljesség igényével gyűjti a Jászfényszarura vonatkozó szakdolgozatokat, pályamunkákat, fotókat s minden más írásos dokumentumot.

Nincs kötelező beíratkozási díj. Az olvasók többsége azonban önként támogatja a könyvtárat, nemcsak pénzzadománnyal, de ajándék könyvekkel is.

Könyvtári tag a lakosság 19,1 százaléka. Az állományba tartozik 16.274 könyv 550 bekötött folyóirat és 470 hanglezem. A könyvtárban színvonalas folyóiratok közül is lehet válogatni.

A Könyvtár jövőjét illetően nem lehet más gondolatunk, mint az, hogy önálló épületet kap, ahol feladatait zökkenőmentesen végezheti, s a technikai és létszámfejlesztésre is sor kerül.

Helyi újság

A Nagyközségi Könyvtár kezdeményezte a helyi újság megjelenését. Próbaszáma 1990 májusában, első nyomdai kivitelű példányai júliusban kerülhetek a község lakóihoz. A „Mi újság Fényszarun?” kezdeti 500 példánya hamarosan kevésnek bizonyult. Ma 1400 példányban jelenik meg. A lap előállításához minden támogatást megad a helyi önkormányzat. Maig egyetlen szponzora a Horgászegyesület, továbbá a lap anyagi bevételeit növelik a tisztelt hirdetések. A cikkek írásában közreműködnek a helyi pedagógusok, a Polgármesteri Hivatal dolgozói s azok a fiatalok, akik az újságíráshoz kedvet éreznek. Szerkesztősége a

Női kézilabdában 1945 után és az 1970-es években volt erős megyei döntőbe is bejutott csapatunk.

1994. évtől a sportegyesületen belül két új önálló szakosztály alakult, az egyéni testedzőké és a karatésaké. Az egyéni testedzők már 1987. óta működnek az egyesületen belül, de önálló szakosztályt ez évben alakítottak. Városunk első országos bajnoka Kolozs Ferenc is e szakosztály sportolója, Ő ma már többszörös országos bajnok. A Karate szakosztály megalakulása után azonnal nagyon szép eredménnyel rukkolt ki, hisz 1994. májusában országos felnőtt bajnokságon a + 80 kg kategóriában ezüstérmes szerzett Kovács János.

A Sportegyesület létesítményei közé tartozik két füves labdarúgó pálya, egy 400 m-es salakos futópálya, egy aszfaltozott kézilabda, illetve tenispálya.

A helyi sportlétesítmények mindig várják a sportolni vágyókat.

EGYESÜLETEK, SZERVEZETEK

A Magyar Vöröskereszt Jászfényszarui Alapszervezete

Több mint 40 éves múltra tekint vissza. A szervezetnek 203 tagja van, pártoló tagjainak száma 45 fő. Karitatív tevékenységük tiszteletre méltó. Évente három alkalommal szerveznek véradónapot. Rendszeresen támogatják a segítségre szorulókat (ruhagyűjtés, kedvezményes vásárok, segélybélyegek árusítása, élelmiszercsomagok). Az idősek iránti figyelmességüket hűen tükrözik műsoros rendezvényeik (anyák napja, nőnap), s az önkéntes véradók tiszteletére is szerveznek ünnepségeket. November 27-én, a Véralók Napján kitüntetést adnak át a véradóknak, s jutalmaznak a szervezet aktívait.

Tűzoltó Egyesület

Az Önkéntes Tűzoltó Egyesület 1925-ben létesült. A lakosok nagy szükségét érezték, hogy legyen a községben egy olyan szervezet, amelyre lehet számítani, ha hirtelen tűz üt ki a faluban. Kezdetben elég mostoha körülmények között végezték munkájukat. Szertáruk a Tanácsháza udvaron volt. 1972-ben felépült a korszerű Tűzoltó Szertár.

A felszerelés is korszerűsödött. Jelenleg két darab Honda tűzoltóautó és egy UAZ áll rendelkezésre. A tűz oltásához egy Tű-2-es gépjárműfecskendővel és egy 800 liter/perc teljesítményű kismotorfecskendővel rendelkeznek. Az időnként előforduló belvízkárok elhárítását két nagyteljesítményű átemelő-szivattyúval végzik.

Az önkéntes tűzoltók technikai és személyi felszerelése megfelelően biztosítja az eredményes beavatkozást a kárelhárításban.

Lakásszövetkezet

1970. november 3-án 16 fiatal házaspár alakította meg a Jászfényszarui Lakásépítő és Fenntartó Szövetkezetet. Az első 16 lakás átadására 1972-ben került sor. Ezt három ütemben további 32 lakás megépítése követte. A lakások két és fél szobásak, 70 négyzetméter alapterületűek. 24 lakás 1 emeletes, 24 lakás 2 emeletes kivitelben épült a község központjában, jól beilleszkedve az itt található többszintes középületek közé. A szövetkezet ma már a lakások fenntartását látja el.

Környezetvédő Egyesület

1991 februárjában alakult, jelenlegi taglétszáma 18 fő. Céljai: a levegő és víz tisztaságának védelme, a község tisztaságának javítása, bel- és külterületi fásítások előmozdítása, az ifjúság környezetvédelmi nevelésének segítése, ismeretterjesztő előadások szervezése, természeti értékek felkutatása, védelme.

Az egyesület pályázatokat készít a község fásítására, szennyvízelvezetésére, nevelési programra. Szervezi a község fásítását, köztisztasági akciókra mozgósít. Kezdeményezte a községi kutak vízminőségének ellenőrzését, valamint a tájháznál fa és cserje fajtagyűjteményt ültetett.

Horgászegyesület

1975 óta működik 14,2 hektár vízterületen. 1986 februárjától önálló vízkezelői joggal rendelkezik és intenzív telepítési kategóriába tartozik az egyesület. 1992 elején 186 felnőtt, 30 ifjúsági és 12 fő 14 éven aluli tagja van az egyesületnek.

Pusztamonostor és Jászfelsőszentgyörgy is ebbe a vonzáskörzetbe tartozik. Évente 30 gyermek horgászik tagsági viszonyon kívül és évente 1500 főre tehető az úgynevezett vendéghorgász-

szok száma, akik az ország egész területéről jönnek ide kikapcsolódni.

A tó a Zagyva hajdani árterületén van, ahonnan az elmúlt évtizedekben kitermelték a folyami sódert, s a megmaradt bányató lett betelepítve, halastóvá alakítva.

Ma szép, ligetes környezet várja a szabadidő hasznos eltöltésére vágyókat. A környezet védelme érdekében „Tiszta víz, rendezett vízpart” jelszóval mintegy tíz éve minden március utolsó szombatján környezetvédő napot tart az egyesület.

Vadásztársaság

Vadásztársaságunk 1947-ben alakult 12 fővel. 1958-ra alakult ki a jelenlegi területnagyság, ami 12090 hektár. A vadászterület apróvadás jellegű, lehetőséget nyújt fácán, nyúl őz és saját erőből nevelt vadkacsa vadászatára. A tagok száma az utóbbi években 40–50 fő körül ingadozott. A tagság nagy része jászfényszarui, de a környező településekről – Jászágó, Hatvan, sőt Budapest – is járnak ide vadászni.

A vadászterület lehetőségei jó szórakozást, kikapcsolódást biztosítanak a tagoknak. Az 1991. évi statisztika alapján a helyi vadásztársaság a vadászat, közösségi élet és az eredményesség alapján a megyében első helyen van. Ebben nagymértékben közrejátszik a tagság szorgalmas munkája és a piacgazdasághoz való gyors alkalmazkodása. A szerény anyagi lehetőség mellett minden évben több ezer forintot utaltak át az óvoda és napközi otthon részére, a gyerekek jobb ellátása érdekében.

A vadászházat folyamatosan rendelkezésre bocsátják a városban lévő társadalmi szervek részére. A társaság szeretne minél több ember részére szórakozást biztosítani, ezért 8–10 fő felvételét tervezik. Jelenleg 5 helybeli lakos részére biztosítanak munkahelyet.

A terület bérleti díjait már a Polgármesteri Hivatal kapja, ezzel is azt a célt szolgálva, hogy a város minden lakója részesüljön a vadászat és gazdálkodás eredményeiből.

KOMMUNÁLIS ELLÁTOTTSÁG

Vízellátás

1928-ban fúrták az első artézi kutat, az ezt követő harminc évben 17 kút fúrására került sor. 1960-ban már három kilométer hosszú vízvezetékot fektettek le, de akkor még a közületekkel együtt is mindössze 26 fogyasztót tartottak nyilván.

A 70-es évek közepén a község vezetése lakossági víztársulás útján vízművet létesített. Mára a közülemi vízhálózzattal az egész község ellátott, a vízvezeték hossza 41 kilométer.

A lakosság 200.000 köbmétert meghaladó évi vízfogyasztását 3 mélyfúrású kút biztosítja. A vízhálózzatba bekapcsolt lakások száma 2115, a település lakásállományának 88 százaléka.

Villamos energia

A város villamos energiával való ellátása teljeskörű. 1993. évben a világításkorszerűsítés elkészült. A beruházás költsége 9.250.000 forint. Minden oszlopra energiatakarékos lámpatest került.

A villamosenergia szolgáltatást, a hálózzat felügyeletét, karbantartását a Jászberényi ÉMÁSZ Rt. végzi.

Távbeszélő program

A jászági települések részvételével megalakult a Jász-Com Távközlési és Telekommunikációs Részvénytársaság, melyhez Jászfényszaru is csatlakozott. A részvénytársaság keretében a településen digitális rendszer kiépítésére, lakossági és közületi telefonállomások felszerelésére kerül sor. A rendszer nemzetközi távhívásra, kábeltévé bevezetésére, valamint biztonságtechnikai rendszer üzemeltetésére is alkalmas. 800 előfizetőt tartanak nyilván.

Három külföldi partner és a Jász-Com részvételével létrejött a Jász-Tel Rt. A társaság az 1994. május 11-én megkötött koncessziós szerződés értelmében 25 évre szóló szolgáltatási jogot nyert a térségben.

Földgáz program

1992. augusztus 31-re a város egész területén kiépült 36 km földgázhálózzat és 8 km nagyközépnomású csatlakozó vezeték.

1993. december 31-ig 1223 ingatlan bekapcsolásával korszerű, energiatakarékos fűtési mód biztosítja a lakosság életkörülményeinek javulását.

A fejlesztés a lakosság és gazdálkodó egységek támogatásával valósult meg.

Szennyvízhálózat

A városban jelenleg nincs szennyvízhálózat. A képződött szennyvíz befogadását házi emésztők biztosítják. A csapadékvíz elvezetését 3,4 kilométer hosszú kiépített zárt csatorna biztosítja. Az Önkormányzat középtávú programjában kiemelt feladatként tartja számon a szennyvízhálózat kiépítését elindító gerincvezeték és 500 köbméter térfogatú tározó megépítését.

Szemétszállítás

A szervezett szemétszállítás a város teljes területén, intézményeiben konténerek elhelyezésével 1986 óta biztosított. A település különböző pontjain 68 konténer van elhelyezve.

Szilárd útburkolat

A város belterületi útjainak hossza 39.194 méter, melynek 45 százaléka kiépített. 1986-tól 14 utca portalanításával 9,8 kilométerrel gyarapodott a szilárd burkolatú utak aránya. Jelenleg 17,6 km a burkolt utak hossza.

Lakásállomány

Jászfényszaru lakásállománya az 1970-es években történt ipartelepítés után jelentős fejlődésnek indult. A település több részén döntően kétszintes, modern kertes családi házzal egy-egy új lakótelep formálódott. A község központjában három 8 lakásos és egy 24 lakásos többszintes modern telepszerű lakóház épült.

1970-ben 2390 a lakások száma, 1991-ben 2405. További lakások építésére jelenleg is rendelkezésre állnak az Önkormányzat által kialakított közművesített telkek, melyeknek száma tovább gyarapodik a községrendezési terv alapján a lakosság igényeinek megfelelően.

Zöldövezet, parkok

A templomot szép, rendezett tér övezi. Ez a város első parkja, amelyet 1924-ben létesítettek. Hősök Ligetének nevezték el. Itt állították fel az első világháború jászfényszaruai áldozatainak emlékművét, melyen az elhunytak névsora is olvasható. A parkban a 60-as években szökőkutat építettek, melyet 1990-ben újjítottak fel. 1993-ban már kandeláberek világítják meg a templomot és környékét. 1994. május 29-én pedig faragott padokat, hintákat helyeznek el itt, melyek Szilágyi Dezső fafaragó népi iparművész munkái.

A város legnagyobb tere a Művelődési Ház, Posta, Takarékszövetkezet, ABC-áruház és a lakásszövetkezeti házak által határolt terület. Itt látható Jászfényszaru szülöttének, Zilahy Zoltán szobrászművésznek Petőfi Sándort ábrázoló ércszobra.

A Polgármesteri Hivatal előtti téren, a Leányiskola helyén egy új emlékmű áll, a II. világháborúban elesett, eltűnt lakókra emlékeztetve az utókort.

A fő utcán és a mellékutcák jelentős részén is virágoskertek előkertek teszik szebbé, barátságosabbá a környezetet. A mellékutcák fasorral díszítettek, melyek közül a gazdasági hasznot is hajtó meggyfa a leggyakoribb.

A Zagyván túl, közel a városhoz, kiserdő hívogatja a zöldbe vágókat. Kissé távolabb a Vadásztársaság Vadásháza és környéke kedvelt kirándulóhely a hétvégeken, csakúgy, mint a horgásztavak csendet, nyugalmat árasztó, rendezett környezete.

Irodalomjegyzék

- ATHONÁS Szilárd: Jászfényszaru mezőváros statisztikai leírása. (Statisztikai és nemzetgazdasági közl.)
- FODOR Ferenc: A Jászság életrajza.
- GYÁRFÁS István: A jász-kunok története. 1–4. köt.
- HERENDI József: A jász-kun kerületek a függetlenségi harc alatt 1848–49-ben.
- HILD Viktor: A Jászok története.
- KELE József: A Jászkunság megszállása.
- KELEMEN Jajetán: A jász redemptió története.
- RÉVFI Lajos: II. Rákóczi Ferenc és a jászkunok.
- TÓTH Tibor: A jászkunok története a török hódoltság korában.
- KEMPELEN Győző: A Jászság a török foglalás idején 1565–1685.
- SCHEFTSIK György: Jász-Nagykun-Szolnok vármegye múltja és jelene. Pécs, 1935.
- BLÉNESSY János: A jászok vallásossága a török hódoltság idején.
- SZABÓ László: A jászok eredete.
- KRING Miklós: Kun és jász társadalom elemek a középkorban.
- WELLENMANN Imre: Földművelési rendszerek Magyarországon a 18. században.
- EPERJESSY Kálmán: A magyar falu településtörténete.
- KÁLMÁN Béla: A nevek világa.
- PESTI Frigyes: Magyarország helynevei történeti, földrajzi és nyelvészeti tekintetben.
- SZERELEMHEGYI Tivadar: Kis-Kun-Félegyháza monográfiája.
- GALGÓCZY Károly: A telepítés kérdése Magyarországon.
- KERTÉSZ Manó: A magyar helynévadás történetéből.
- SZABÓ Károly: A magyar helynevekről.
- KELE József: A jászkunság megváltása.
- TÓTH János: A Jászkunság helyzete a 18. század végén.
- DÁVID Zoltán: Magyarország első katonai felmérése (1786–1791).
- Jászfényszaru község jegyzőkönyvei.
- A Jász-kerület jegyzőkönyvei.
- Mi újság Fényszarun?

TELEPULÉSUNK A STATISZTIKA TÜKRÉBEN

Villamos energia – belterületi lakások 100 %-a ellátott.

Vízellátás – 2115 bekapcsolt lakás.

Gázellátás – 1614 az ingatlanon belüli bekötés, a fogyasztók száma: 1217.

Szemétszállítás – konténerekkel a város egész területén.

Úthálózat – belterületi utak hossza 37 446 m, 1986-tól 14 utca került portalanításra, 1990. évben 2 km, 1991. évben 3,2 km új szilárd burkolatú út épült.

Zártszelvényű csapadék elvezető csatorna: 3,4 km.

Szikkasztó rendszerű csapadék elvezető csatorna: 37 km.

Egyéni vállalkozók: 203 fő (ipari szolgáltatások 8 fő, építőipari szolgáltatások 45 fő, közlekedés 25 fő). Belkereskedelem 96 fő, ezen belül:

Üzletek: 20 élelmiszer, 3 textil ruházat, 2 vegyiárú, 3 vas-műszaki, 6 egyéb üzlet.

Vendéglátó helyek: 2 melegkonyhás vendéglő, 2 italbolt, 7 egyéb vendéglátóipari üzlet.

Személyi és háztartási szolgáltatások: 16 fő.

Feldolgozóipar: 13 fő.

ÁFÉSZ-egységek: ABC áruház, Diszkont ABC, Iparcikk áruház (műszaki jellegű), Áruház (könnyűipari profil), Zöldáru felvásárlás.

Termelőszövetkezeti egységek: Táp-, takarmánybolt, zöldáru felvásárlás,

Önkormányzati üzemeltetésű:
Vendéglő Kaszinó.

Egyéb kereskedelmi szolgáltatás:
2 heti piac, 6 országos vásár.

Egészségügyi ellátás: négy házi orvos, közülük egy gyermekszakorvos, két fogszakorvos, négy védőnő, nyolc asszisztens, fizioterápiai szakrendelés, ultrahang kezelés, anya- és csecsemővédelem.

Gyógyszertár: gyógyszerek és gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítmények.

Szociális Gondozási Központ: Idősek Klubja, házi gondozás és szociális étkeztetés, 15 bentlakó idős ember (átlagéletkor 80 év), 3 lakószoba, 2 pihenőszoba, társalgó, fürdőszobák, 50–60 fő házi gondozása.

Óvodák: 8 csoport, csoportonként 25–30 gyermekkel, 16 képesített óvónő 4 dajka, német nyelv oktatása 5 éve folyik, angol nyelv oktatása 1992-től.

Általános iskola: 44 pedagógus, 570 tanuló, szakellátottság 85–87 %, nyelvi labor 1992-től működik, nyelvoktatás 3. osztályig szakkörben, 4–8 osztályig tanítási órán és fakultációs foglalkozásokon, 5. és 7. évfolyamon egy-egy matematika tagozatos osztály, innovációs csoport, 1992-től iskolaorvos.

Iskolai és Gyermekkönyvtár:
15 837 könyv, 297 hangzó anyag.

Speciális Szakiskola: 1992/93-as tanévtől kismester és háztartási gazdasági szakon. Képzési időtartam 2 év, oktatott szakmák: fehérnemű varrónő, csecsemőgondozó, beteggondozó, közismereti tárgyak mel-

lett fakultatív jelleggel idengen nyelvek oktatása.

Művelődési Ház: A klubteremben 10 tartós kisközösség működik. Előadások, táncos rendezvények, közmeghallgatás számára is helyt ad. Itt működik a testépítő szakosztály. Felnőtt átképzés, szórakoztatóipari központ (1000 fő).

Városi Könyvtár: 16 274 könyv, 550 bekötött folyóirat, 470 hang-lemez. Helytörténeti gyűjteményt végeznek. A helyi újság megjelenését a könyvtár kezdeményezte 1990-ben, azóta közreműködik a lap szerkesztésében, terjesztésében, fotó-illusztrációk készítésében. Szolgáltató még: fénymásolás, hangfelvételek másolása.

Rendőrség: 5 fős körzeti megbízzotti csoport, 1992. februártól polgári alkalmazott dolgozik, személyi igazolvány és gépjármű ügyintézés helyben történik.

Ügyvédi Kirendeltség: 1 fő ügyvéd részvételével.

Polgári Örjárat: 1990 májusában 58 fővel alakult.

Tűzoltó Egyesület: 35 fő önkéntes tűzoltó.

Sportegyesület: labdarúgás, kempo szakosztály, testépítés, két füves labdarúgópálya, 400 m²-es salak futópálya, aszfaltozott kézilabdapálya, aszfaltozott kézilabdapálya.

Horgászegyesület: 14,2 ha vízterületen működik, mintegy 900 családnak nyújt pihenést a tópart, tagjainak száma 241 fő.

Vadásztársaság: 40–50 fős taglétszámú, 12 090 hektáron gazdálkodik.

Környezetvédő Egyesület: Taglétszáma 16 fő, szervezi, irányítja a község fásítási programját és véleményezi a környezetvédő beruházási fejlesztéseket.

Egyéb szervezetek, egyesületek:

Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok megyei Egyesületének helyi Csoportja. — Fényszaruiai Baráti Egyesülete (FÉBE). Helytörténeti Kutatócsoport. — Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság. — 48-as Gazdakör — Vakok és Gyengénlátók Megyei Szövetségének helyi Szervezete. — Jász-Nagykun-Szolnok megyei Cigányok Független Érdekvédelmi Szervezete. — Fényszarui Cigányok Független Érdekegyeztető Szervezete. — Jászszági Cigánymuzikusok és Táncosok Együttese.

Lakásszövetkezet: 1970-ben alakult 16 házaspár részvételével. 24 lakás 1 emeletes, 24 lakás 2 emeletes kivitelben épült.

Lakásállomány: 2405 a lakások száma, lakóépületre kiadott építési engedélyek: 1989: 15 db, 1990: 25 db, 1991: 27 db, 1992: 10 db, 1993: 8 db.

Népesség és foglalkoztatási adatok

Lakónépesség: 5978 fő; Ideiglenesen bejelentett: 213 fő; munkapéses korú népesség: 3120 fő; helyben foglalkoztatottak: 895 fő; eljártó dolgozó: 290 fő.

Ellátottság színvonalát kifejező fontosabb mutatók

Vízhalózatba bekapcsolt lakások aránya: 88 %. Kiépített belterületi utak aránya: 40 %. Szemétgyűjtésbe bekapcsolt lakások aránya: 100 %. 100 lakásra jutó lakosok száma: 236 fő. 1000 lakosra jutó zöldterület nagysága: 4231 m². Egy körzeti orvosra jutó lakosok száma: 1550 fő. Egy fogorvosra jutó lakosok száma: 3000 fő. Egy osztályteremre jutó tanulók száma: 23 fő. 1000 lakosra jutó bolti alapterület 291 m². Összes bolti forgalomból az iparcikk forgalom aránya: 45 %. Távbeszélő előfizetők száma: 84 fő.

JÁSZFÉNYSZARU TÖRTÉNETI KRONOLÓGIÁJA

1433 A község nevének első okleveles említése.

★

1557 Veli bég seregei elpusztítják a községet.

★

1631 Templom épül, újjáépítés, visszatelepülés.

1690 Felszabadulás a török uralom alól.

1692 Egyházi anyakönyvezés kezdete.

1697 Tanácsi jegyzőkönyvek fennmaradtak.

1699 Pentz féle összeírás a községről.

★

1702 Templom főhajója elkészül. I. Lipót elzalogosítja a Jászságot.

1720 Templom mellékhajója épül.

1743 Kitelepülés Kiskunfélegyházára.

1745 Redemptió.

1751 Alexius Márton görög kereskedő boltot nyit, templomóra helyreállítása.

1752 Vendégfogadó épül.

1759 Letelepedési engedélyt kapnak a cigányok.

1768 Új templomtorony épül.

1769 Szentcsalád szobor készül, a községben élő Szalmási József költségén.

1771 Szárazmalom épül. (1790-ig működik.) Borbély (foghúzó) telepedik le.

1783 Téglalehető mester fogadtott.

1786 Nagy marhavész. (1793-ban is.)

1787 II. József összeírásai.

1789 Gyöngyösről jött piktor oronát aranyoz.

1792 Plébánia, káplánlak, kántorház felújítása.

1794 Kőkémények építése köteleztetik.

★

1817 Czéh-beli Privilegium adattott. A Zagyván kőhíd épült.

1827 Új tanácsháza épül.

1831 Mezővárosi rang.

1845 4 országos vásár tartási joga. A redemptió százados megünneplése.

1872 Jászfényszaru újra nagyközség.

1877 Megszűnt a Jász-kiváltság.

1873 Átadták a forgalomnak a Hatvan–Szolnok közötti vasútvonalat.

1880 Szűcs Mihály Kálvária kápolnát építtet a Felső temetőben, a 14 Stációs kép felállítását családok vállalják.

Felépül a 6 tantermes Leányiskola.

★

1903 Elkészült a vasútállomás épülete.

1913 augusztus 19-én avatták a 8 tantermes fiúiskolát.

1925 A Homok tanyán iskola épült.

1927 Elkészült a Vasút tanyai iskola.

1928 Bevezették a községbe a villanyt.

1930 Megalakult a Tejszövetkezet.

1930–33 között megépült a kövesút.

1934 Márkus Mária óvónő magánóvodát nyit.

1937 november 1-jén megnyílt a jászfényszarui Filmszínház.

1949 Ősszel megalakult a Lenin Termelőszövetkezet.

★

1951 Megalakult a Vegyesipari Szövetkezet.

1954 Két nevelői lakás épült.

1959 Termelőszövetkezetek megalakulása. Államosítják a magánóvodát. (I. számú óvoda)

★

1962 Felépült a II. számú óvoda.

1963 Takarékszövetkezet megalakulása.

1964 Új sportpálya épült a kút-laposban. A Zöldmező és Petőfi Tsz. egyesüléséből létrejött a Béke Tsz.

Művésztanulók kifestik a templomot.

1965 Átadták a Egészségházat.

1966 Új Művelődési Ház avatása.

1988 december 17-én avatták a párt és a tanács új épületét, megnyílt a Néprajzi Kiállítás.

1969 Felépült a Takarékszövetkezet irodaháza.

Megkezdődött a termelés a Budapesti Kalapgyár helyi üzemében.

★

1970 augusztus 20. A Szolnok megyei Tanács Jászfényszarut nagyközséggé nyilvánította.

Új TŰZÉP telep épült.

1971 Elkészült a Posta új épülete. Befejezték a futópályával övezett labdarúgópálya építését. Elkészült a Tűzoltószertár.

1972 Átadták a 18 tantermes modern iskolát.

1973 Megalakult a víztársulás. Megnyílt az ABC Áruház. Létrehozták az Öregek Napközi Otthonát.

1974 Új plébánia épület elkészül. Üzemel a Vízmű.

1977 Megalakult Jászfényszarui, Pusztamonostor, Jászfelseszentgyörgy közös tanácsa, Jászfényszarui központtal.

1979 Üzemel a gázcseretelep. Felépül az ORION Gyár 7-es gyáregységének első üzemcsarnoka.

★

1980 Új ruházati bolt épült.

1983 Új kényszervágóhíd és húsbolt épült.

Átadák a Helytörténeti Gyűjteményt.

1986 Üzembe helyezték a benzin-kutat.

Új nagyharang megáldása.

1987 Új orvosi rendelő épült.

Petőfi-szobor avatás. Idősek szállítását is biztosító háza lesz a volt orvosi rendelő.

1988 A III. számú kút megkezdte a termelést.

1989 Jászfelseszentgyörgy önálló községgé alakult. Új gyógyszer-tár épült. Második világháborús emlékmű avatás. SAMSUNG Electronics Magyar Rt. Jászfényszarui gyára megkezdte a termelést.

★

1990 Pusztamonostor önálló községgé alakult. EUROCOOP Vállalkozási és kereskedelmi Kft. varrodát üzemeltet. ACTIVA Kft. péküzemében megkezdődött a termelés. Új KMB iroda és két szolgálati lakás épült.

Április. Próbaüzem kezdete a SAMSUNG Electronics Magyar Rt. jászfényszarui gyárában.

Május. A Nagyközségi Tanács „Jászfényszarui Oktatásért” Alapítványt létesít.

Június 15. Megkezdődik a termelés a SAMSUNG-ban.

Július. „Mi újság Fényszarun?” című helyi lap megjelenése.

Augusztus 20. A nagyközség zászlójának avatása, felújított szökökút átadása.

Szeptember 29. Jászberényben Kovács Andrásné pedagógusnak „Déryné” Emléklapoktett adományoznak.

Szeptember 30. Önkormányzati képviselők és polgármester választás.

Október 15. Önkormányzat beiktatása.

1991. április megalakul a Jászsági Önkormányzatok Érdekképviselői Szövetsége, elnöke Györiné Dr. Czeglédi Márta.

Május 5. Cserkészavatás.

Új ravatalozó épült. Megkezdik az új tornaterem építését. Környezetvédő Egyesület alakul.

Június 14. Kárpátaljai magyar vendégek látogatása.

Július 18–28. Bakancsosok I. tábor.

Október 5. Vagyonvédelmi bemutató.

December 7. Asztalitenisz verseny Riegg János emlékére.

1992 Megkezdik a gázvezetékek lefektetését, s a tanuszoda építését.

Március 1-jén megalakul a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Cigányok Független Érdekvédelmi Szervezete. Képviseli még a jászfényszaruiakon túl Jásztelek, Jászfelsőszentgyörgy cigányságának érdekeit.

Április. Lámpások találkozója. Kétnapos konzultáció a drámapedagógia módszerével oktató pedagógusoknak.

Május 1-je Szépségverseny Bol-dogon. A három legszebb: jász-fényszaruai kislány lett.

Május 30. Cserkészek Jász Próba nevű játékos vetélkedője. Vendég-csapatok Hatvanból, Jászapátiról, Jászberényből.

Június. Külföldi delegációk látogatása Jászfényszarun. Az iráni nagykövet, Svájci Önkormányzatok Szövetségének küldöttsége.

Július. Bakancsosok II. tábor.

Július 17. Ünnepeles gázfáklya-gyújtás.

Július 27. Diamor-Hungary oszt-rák-magyar cég új csarnokának avatása.

Ősztől 2 éves szakiskolai képzés indul az általános iskolában.

Megkezdődik a munka a ZENIT Ruházati Kiszövetkezet jászfényszaruai telephelyén.

Önkormányzati tulajdonba kerül az egykori községi étterem (kaszi-nó).

Szeptember 18. Ezredforduló-folklorizmus-pedagógia. Országos módszertani tanácskozás.

Október 1. Dr. Tóth József orvos megbízást kap az egészségügyi intézmények működésének koordinálására.

Október 8. Az első földárverés Jászfényszarun.

Október 10. A tanuszoda és az új tornaterem ünnepélyes átadása.

Az ORION 7. sz. gyáregysége két kft.-vé alakul (THERMOTECNIKA és JÁSZFÉNY).

November 1-je. Elkészül a II. világháború áldozatainak nevét is megőrzítő két márványtábla.

November 13. Az Önkormányzat által a Jászsági ÁFÉSZ-től visszavásárolt Kaszinó Étterem megnyitása.

1993 január 1-je. Jászfényszaru a városi cím viselésére jogosult.

Február 26. Megnyílik a Fénydiszkó.

Március 1-jétől ismét helyben a hétvégi orvosi ügyelet.

Március 16-án tartotta alakuló ülését a Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szonok megyei Egyesületének helyi csoportja.

Április 2-án. Ünnepélyes város-avatás.

Április 20 – június 24. Frank Henderson amerikai közigazgatási szakértő látogatása a Jászságban. F. H. három napot tölt Jászfényszaru-
szarun.

Május 8. Gyermekszínjátszók Megyei Találkozója.

Május 25. SAMSUNG termékek ünnepélyes átadása Jászfényszaru-
nak.

Június. Az országos tankönyvpiacon megjelennek a fényszaru-
pedagógusok készíttette tankönyvek.

Június 20. Litkei Antal címzetes prépostnak a „Jászfényszaruért” ki-
tűntetést adományozzák.

Június 21-én megkezdődik az úszásoktatás Jászfényszaru-
n.

Július. Bakancsosok III. tábor.

Július. Magas Állami kitüntetés-
ben részesült dr. Lakatos Béla. A Pro Sanitate díjat Budapesten a Népjóléti Minisztériumban vehette
át.

Július 17. Megalakul a Jászsági
Cigánymuzsikások és Táncosok
Együttese jászberényi, jászapáti,
jászladányi, pusztamonostori ta-
gokkal.

Augusztus 16. Kiskunfélegyháza
fennállásának 250. évfordulója al-
kalmából az alapító ősök tisztele-
tére szervezett Kiskun Staféta Jász-
fényszarut is érinti.

Augusztus 20. „Jászfényszaruért”
posztumusz kitüntetés adomány-
ozása Kiss József helytörténész-pe-
dagógusnak.

Szeptember 19. A Felső-tető-
ben lévő felújított Stációk képek
megáládása.

Szeptember 25. Zsombói honis-

mereti csoport látogatása közös
múltunk felelevenítése céljából.

Szeptember 26-án 15 alapító-tag-
gal megalakul a Fényszaru-
Cigányok Független Érdekegyeztető
Szervezete.

Október. A HABITAT Világnap
alkalmából Jászfényszaru Önkor-
mányzatának a Belügyminiszter az
emberi környezet kialakításában
végzett eredményes tevékenysége
elismeréséül a HABITAT Budapest
kispasztikát adományozza.

Október 30-án megalakul a
Fényszaru-
Baráti Egyesülete.

November 10. Megalakul a Va-
kok és Gyengénlátók Megyei Szö-
vetségének helyi Szervezete.

November 25. 7 fő részvételével
megalakul a Helytörténeti Kutató-
csoport.

December 12. Zsidó-
emlékmű ü-
nnepélyes felavatása az Alsó teme-
tőbe helyezése alkalmából.

December 20. Megalakul a Be-
dekovich Népfőiskolai Társaság 21
alapító és 8 pártoló taggal.

December 29. Juhász Judit kor-
mányzó-
nő-
vő rövid látogatást tesz
Jászfényszaru-
n.

December 29. A FORTUNA
Együttes 20. éves jubileuma. Az
egésznapos rendezvénynek illetve
az esti ünnepi műsornak többszáz
résztevője volt.

★

1994. február 8. Felvállalva a tör-
ténelmi hagyományokat megalakul
a 48-as Gazdakör.

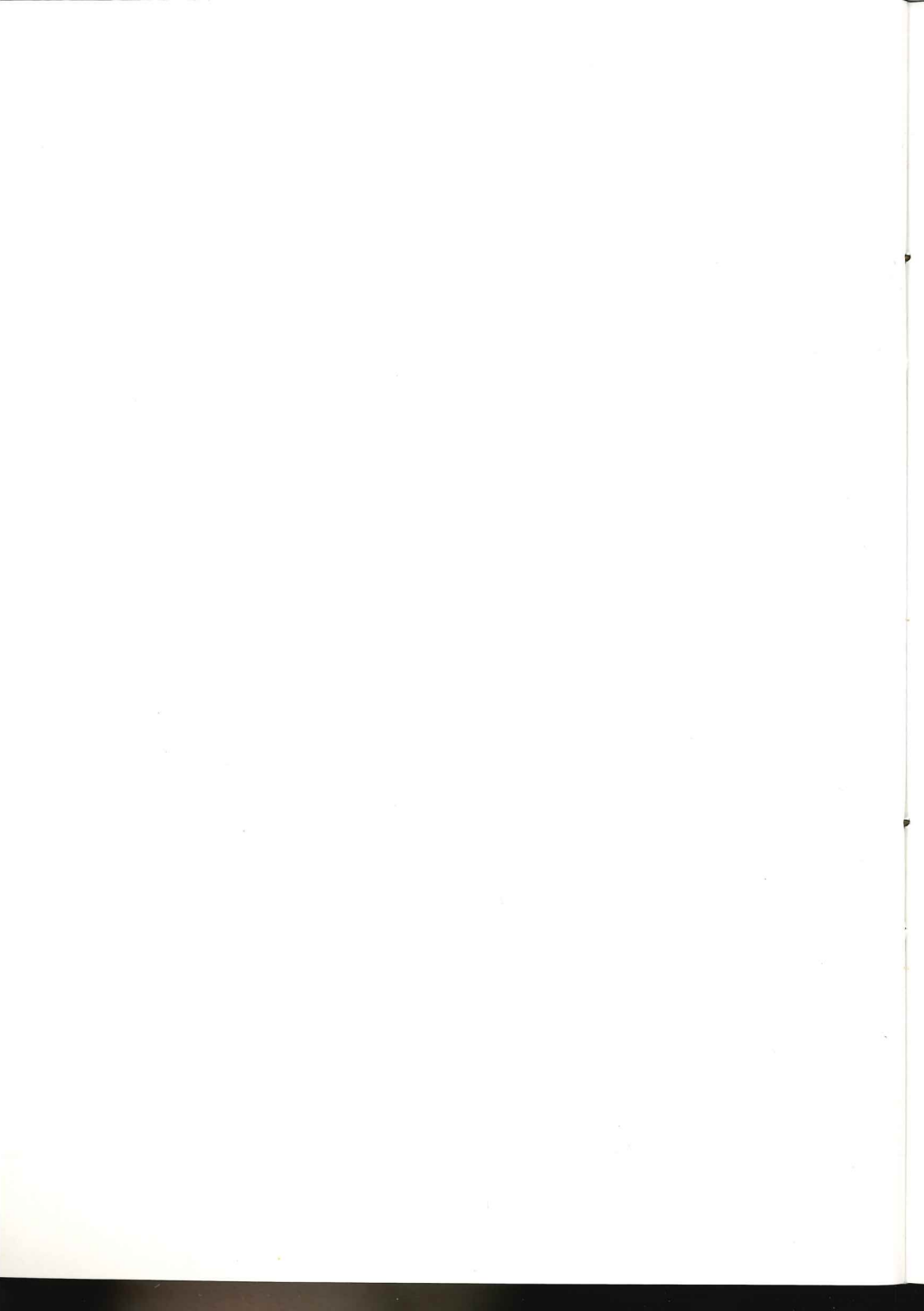
Február 26-án megalakul az Is-
kolaszék.

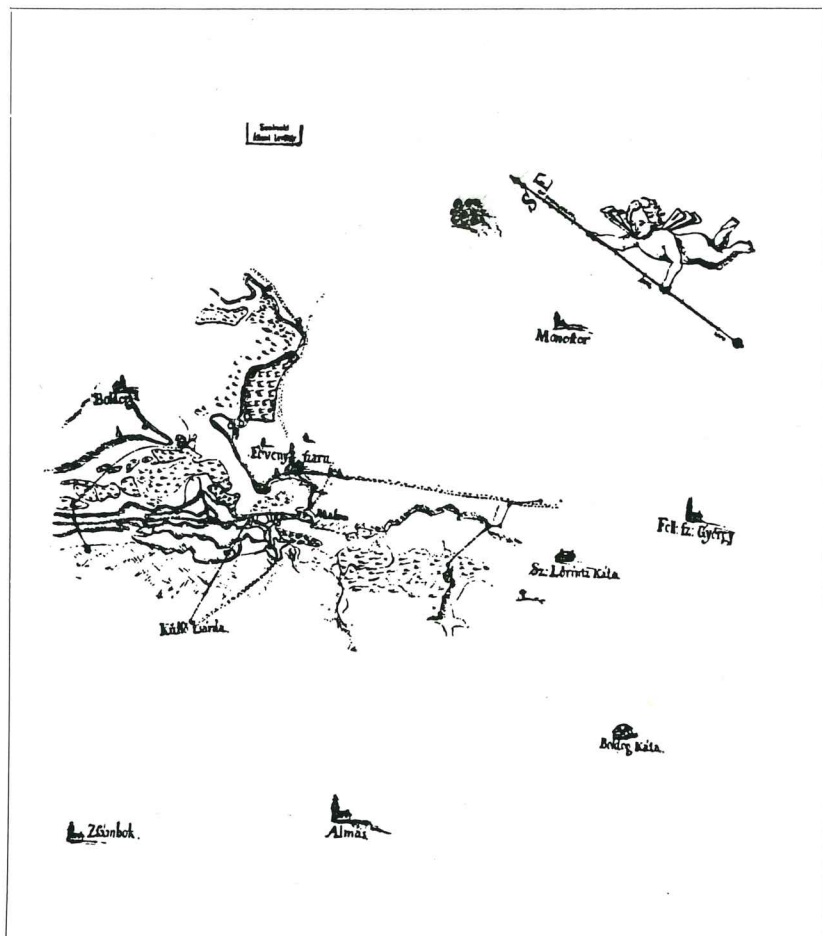
Március 14-én „Jászfényszaruért”
Alapítvány bejelentése a Fényszaru-
Baráti Egyesülete szervezésé-
ben rendezett jótékonyági esten.

Március 14. A GOLF Együttes
nosztalgia koncertje 17 évi szünet
után.

Május 3. Földprivatizáció befeje-
zése Jászfényszaru-
n.

Képek

FŐVENYSZARU – 1781.

A kéziratos térképet Bedekovich Lőrinc mérnök készítette, akit a 18. század második felének jeles magyar térképészeként, a Jászság és a Kunság hites földmérőjeként tisztelünk. 1752-ben született, a hely nem ismeretes. Állandó lakhelyén Jászfényszaruban 1785 körül telepedett le. Itt halt meg 1823. november 15-én.

1. kép

2. kép

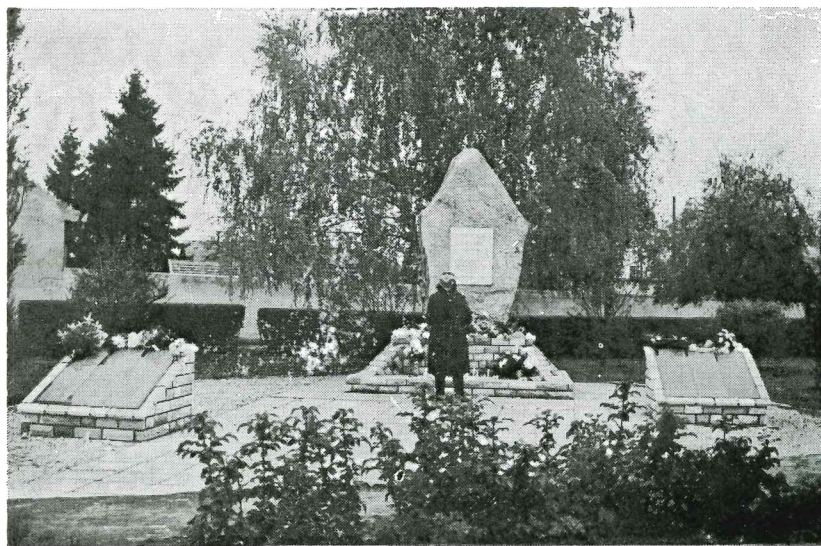

3. kép

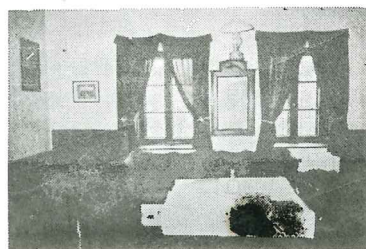
4. kép

5. kép

6. kép

7.-8. kép

9. kép

10. kép

11. kép

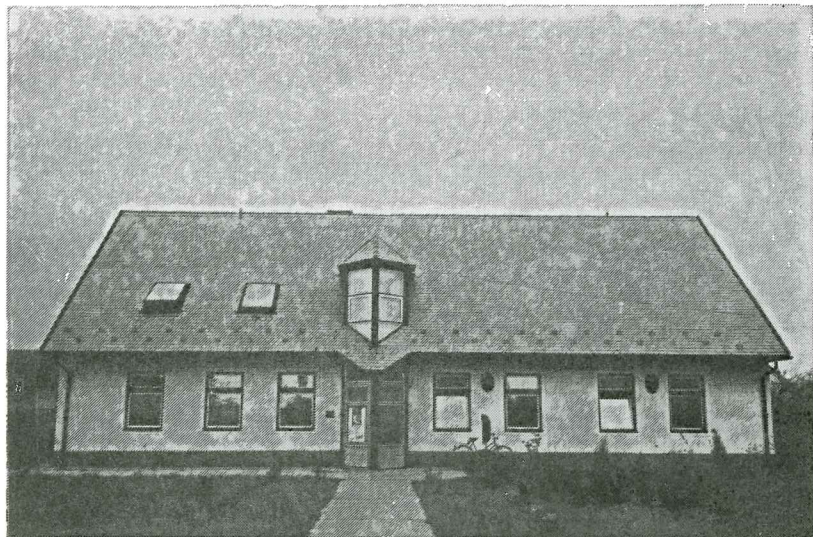

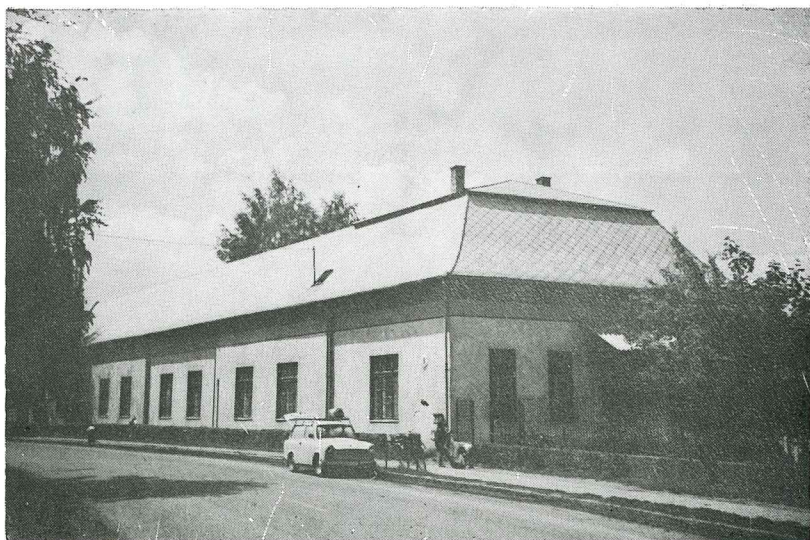
12. kép

13. kép

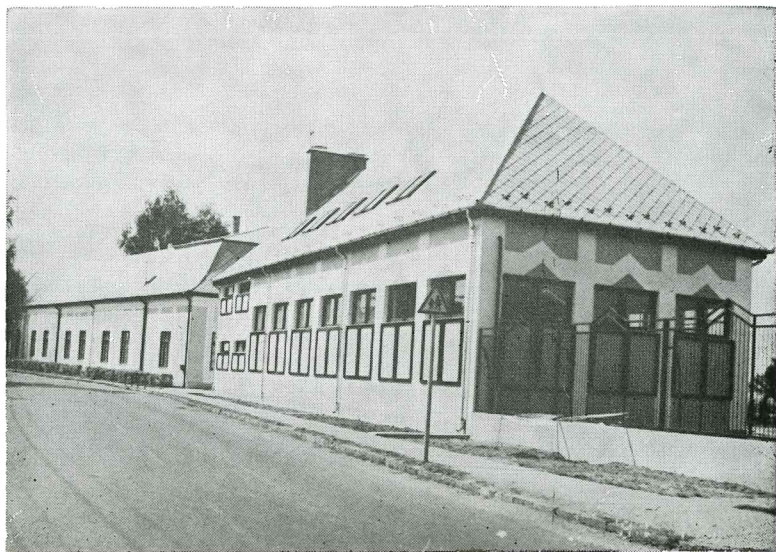
14. kép

15. kép

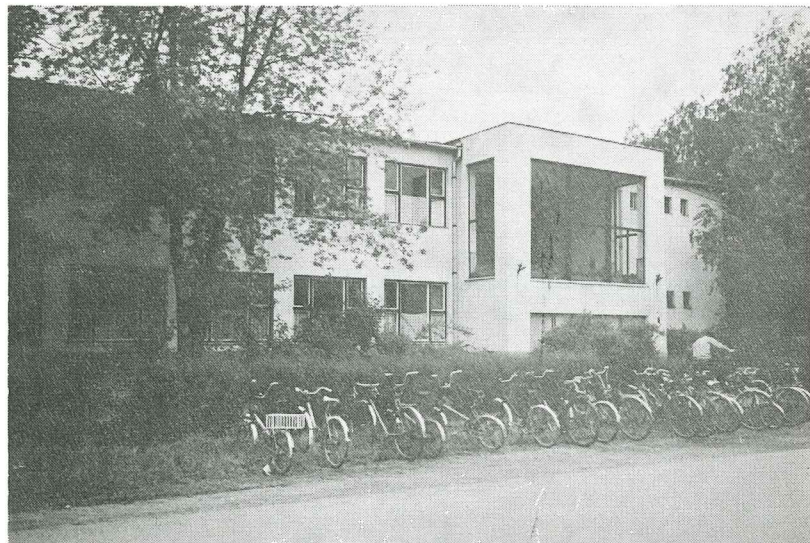
16. kép

17. kép

18. kép

19. kép

20. kép

21. kép

22. kép

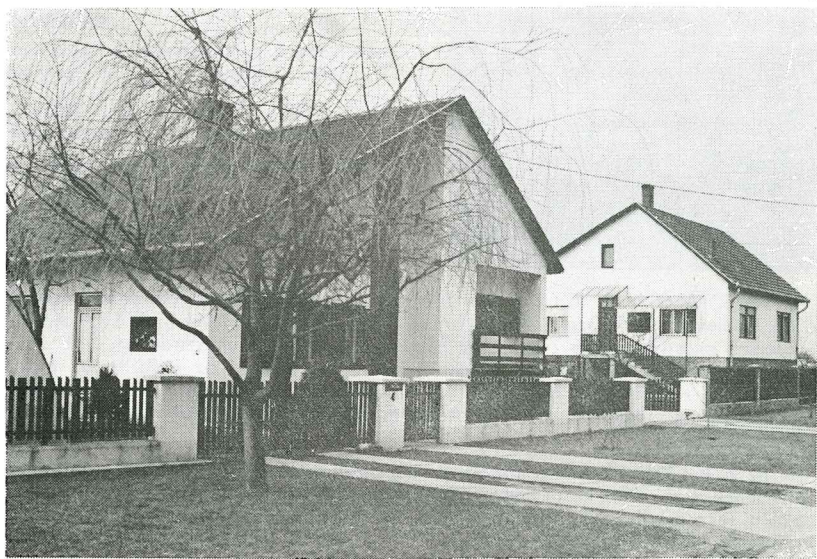
23. kép

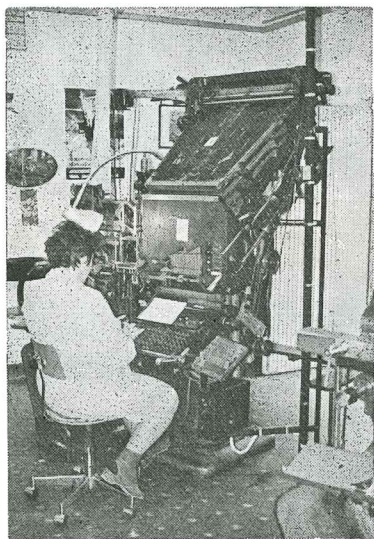

24. kép

25. kép

NOSZTALGIA. A fotón a Verzál-Print nyomda linotype (sorszedő) gépén öntik ólomba a Mi újság Fényszarun? című lap egyik cikkének kéziratát. A nyomdai előállítás első fázisának klasszikus módja évszázadokon át alig változott. Akár a további munkálatok: kézzel betördelni az oldalba az ólom-sorokat, kézzel kiszedni egyenként a címbetűket. Így lesz egy újságoldal 6–8 kg. Ma ez mindössze a gramm töredéke, hiszen számítógépen szerkesztjük a lapot.

Ez a kiadvány ólomba öntődött. Úgy véljük, a kissé kopottra „dolgoztatott” szedőgép nem kerül még múzeumba, a tördelőnek, kéziszedőnek még sokáig lesz alkalma a nagyon nehéz, de csodálatosan szép, igazi nyomdai munkára.

Képek jegyzéke

1. kép. Legrégibb középületünk az 1827-ben épült Városháza.
2. kép. Közelmúltunk egy emlékeztető napja: 1993. április 2. A városalapító okirat átadása a római katolikus templomban.
- 3–4–5. kép. Emlékművek a két világháborúban elhunyt áldozatok iránti tisztelet örök jeléül.
6. kép. A műemlékjellegű, gótikus stílusjegyeket mutató templomunk.
- 7–8–9. kép. A Helytörténeti gyűjtemény. Kiss József (1924–1989) helytörténész-pedagógus évtizedeken át gyűjtötte hagyományaink tárgyi emlékeit, melyeket ebben a jász parasztházban tekinthetnek meg az érdeklődők.
10. kép. A szerelőmunka utolsó fázisa a Thermotechnika Kft.-ben.
11. kép. A Jászfény Kft. bemutatótermében.
12. kép. A SAMSUNG Electronics Magyar Rt. gyárápülete.
13. kép. Az Orvosi Rendelő fizioterápiás szakrendelőjében.
14. kép. Az új Gyógyszertár 1989-ben épült.
15. kép. A Fiúiskola (Kisiskola), amelynek már sose látjuk.
16. kép. A Fiúiskolához épített új tornaterem.
17. kép. Az 1992-ben készült tanuszoda, ahol minden kisgyerek megtanulhat úszni.
18. kép. Tanítási szezonban. Az 1972-ben átadott 18 tantermes iskola.
19. kép. A Speciális Szakiskolában főzni is tanulnak a diákok.
20. kép. Karate-edzés az új tornateremben.
21. kép. Angol nyelvóra.
22. kép. A Napsugár gyermekszínpad emlékeztető műsora a városavató ünnepségen.
23. kép. Jelenet a Fortuna Együttes húszéves jubileumi ünnepségén előadott Tűvé-tevők c. komédiából.
- 24–25. kép. Környezetkultúránk szép példái. A városon túli horgászparadicsom és az építetők jó ízléséről is tanúskodó magánlakások egyike.

